

Diversity

INKLUZIVNÍ PŘÍSTUP V ZAŘÍZENÍCH PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Diversity + | 2020-1-IT02-KA201-078997
Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+
Datum zveřejnění: červenec-srpen 2021

TABLE OF CONTENTS

	Úvod	5
	▪ Shrnutí výzkumu inkluzivního přístupu, společných rysů, rozdílů, potřeb a oblastí inovací napříč Evropou	6
	▪ Závěry výzkumu v partnerských zemích	8
	▪ Cíle této příručky	10
	Shrnutí postupu, zjištěné poznatky a SWOT analýza týkající se stavu inkluzivního přístupu	11
	BULHARSKO	12
	▪ Klíčová fakta	12
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	13
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	15
	ČESKÁ REPUBLIKA	16
	▪ Klíčová fakta	16
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	17
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	19
	ITÁLIE	20
	▪ Klíčová fakta	20
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	21
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	23
	NIZOZEMSKO	24
	▪ Klíčová fakta	24
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	25
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	28
	SLOVENSKO	29
	▪ Klíčová fakta	29
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	30
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	32
	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	33
	▪ Klíčová fakta	33
	▪ Hlavní výzvy pro začleňování inkluzivního přístupu v oblasti předškolního vzdělávání a péče	34
	▪ SWOT analýza začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči na národní úrovni	35

Příklady dobré praxe

36

BULHARSKO

37

- Multisenzorická zahrada nadace karin dom 38
- Aktivní inkluze v předškolním vzdělávání - národní projekt 41
- Integrace romských dětí 43
- Inkluzivní předškolní vzdělávání a péče o děti se speciálními potřebami 44
- Podpora přístupnosti prostřednictvím daňové úlevy 45
- Model předškolní integrace dětí se speciálními potřebami 47

ČESKÁ REPUBLIKA

48

- Adaptační dny 49
- MŠ Sluníčko - Bezpečí a růst pro všechny děti 51
- Metodika Dobrý začátek 53

ITÁLIE

55

- Prima infanzia social club 56
- S.P.E.R.A. Projekt – Otevřené vzdělávací a rekreační prostory 58
- Artludik 60
- Libelà 62
- Associazione Genitori Scuola "Di Donato" 63
- Bambini: dalla periferia al centro 65

NIZOZEMSKO

67

- Školy přátelské k jazykům 68
- KindeRdam - budování demokratické komunity 70
- Zaanstad, první jazykově přívětivá obec v Nizozemsku 72
- Denní centrum ludens 74

SLOVENSKO

76

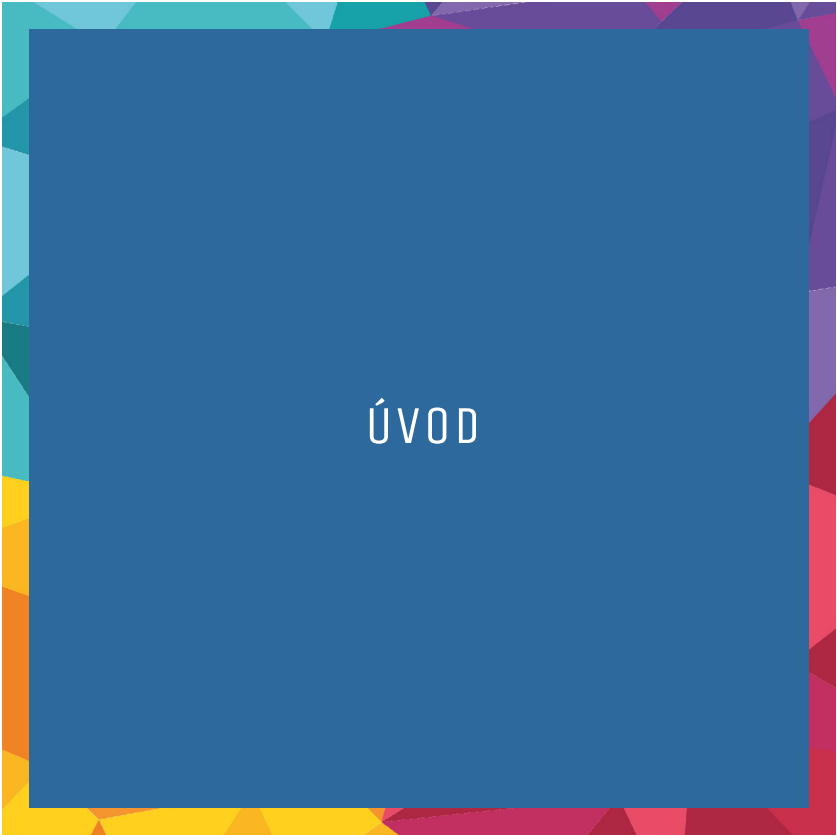
- Hračkou k inkluzi 77
- Aflatot 79
- Detstvo deťom 81

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

84

- Men In The Early Years 85
- Rights Respecting Schools 88
- Schools OUT UK 90

	Inspirativní příklady dobré praxe z jiných evropských zemí	92
	BELGIE	93
	▪ Elmer, Brusel - Otevřené dveře a otevřená mysl	94
	▪ Pracovníci pro podporu rodiny	97
	▪ Sousedství jako zrcadlo pro vytváření inkluzivních služeb	100
	CHORVATSKO	103
	▪ Profesní vzdělávací komunity pro kvalitu a rozmanitost	104
	▪ Smooth transition to primary school for Roma children	107
	NĚMECKO	110
	▪ Překlenutí rozmanitosti: Program pro děti v raném věku	111
	PORTUGALSKO	114
	▪ Projekt Emo Action	115
	SLOVINSKO	117
	▪ Veřejná mateřská škola Ringeraja	118

ÚVOD

SHRNUTÍ VÝZKUMU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPŮ, SPOLEČNÝCH RYSŮ, ROZDÍLŮ, POTŘEB A OBLASTÍ INOVACÍ NAPŘÍČ EVROPOU

Zpráva Eurydice vydaná Evropskou komisí v roce 2019¹ upozorňuje, že jedním z hlavních zájmů rozhodovacích orgánů Evropské unie, pokud jde o rozvoj politik pro malé děti a jejich rodiny, je zajištění přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči (ECEC). "Právo na dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání a péči" pro všechny děti je zakotveno v Evropském pilíři sociálních práv a zdůrazňuje skutečnost, že "na děti ze znevýhodněného prostředí by měla být zaměřena zvláštní opatření, která jim pomohou zlepšit jejich životní šance".

Rámcem kvality EU pro předškolní vzdělávání a péči dále uvádí, že "přístup ke kvalitním službám pro všechny děti přispívá k jejich zdravému vývoji a úspěchu ve vzdělávání" tím, že rovněž pomáhá "snižovat sociální nerovnosti a zmenšuje rozdíly v kompetencích dětí z různých socioekonomických prostředí". Rovný přístup je rovněž nezbytný pro zajištění flexibility rodičů, zejména žen, při (re)integraci na trhu práce". Doporučení Evropské rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče proto naléhavě vyzývá členské státy EU, aby zajistily, že služby předškolního vzdělávání a péče budou "přístupné, cenově dostupné a inkluzivní".²

Podle přehledu inkluzivního vzdělávání v raném dětství, který v roce 2017 provedla Evropská agentura pro speciální a inkluzivní vzdělávání, je "každé čtvrté dítě ve věku do šesti let v Evropě ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením".³ Právě děti ze znevýhodněného prostředí potřebují pro svůj vzdělávací rozvoj největší podporu, neboť jejich míra účasti na předškolním vzdělávání a péči je v celé Evropě nižší.

Evropská komise zdůraznila skutečnost, že "řešení znevýhodnění v raném věku je důležitým prostředkem ke zvýšení úsilí o řešení chudoby a sociálního vyloučení". Zlepšení nízké míry účasti a zajištění vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče pro děti patřící do ohrožených skupin, jako jsou děti se socioekonomickými problémy, děti migrantského nebo romského původu nebo děti se SVP, včetně dětí se zdravotním

¹ European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe – 2019 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

² Part of the Council Recommendation of 22 May 2019 on High Quality Early Childhood Education and Care Systems (OJ C 189, 5.6.2019).

³ F. Bellour, P. Bartolo, M. Kyriazopoulou (2017) European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Inclusive Early Childhood Education: Literature Review. Odense, Denmark.

postižením, je v současné době jednou z hlavních priorit vzdělávacích politik EU. Od roku 2011 upozorňují ministři školství EU na skutečnost, že předškolní vzdělávání a péče může být základem pro včasné odhalení obtíží v učení u dětí, a může tak zajistit rychlejší integraci do běžných škol. Vyloučení je také velmi časté v případě romských dětí, které mají obvykle výrazně nižší míru účasti na předškolním vzdělávání a péči v celé Evropě. Nalezení vhodných způsobů integrace těchto dětí do hlavního vzdělávacího proudu je rovněž prioritou členských států EU. Předškolní vzdělávání a péče mohou otevřít cestu a pomoci překonat znevýhodnění ve vzdělávání, kterému romské děti čelí.

Přestože v posledních letech v celé Evropě roste význam předškolního vzdělávání a péče, které je považováno za "základ vzdělávání a rozvoje dětí"⁴, stále existují problémy, které je třeba řešit.

Mezi tyto problémy patří např.:

- Mezi členskými státy existují velké rozdíly ve způsobu, jakým zavádějí opatření pro znevýhodněné děti, jako jsou děti se zdravotním postižením, děti migrantů nebo děti z etnických menšin.
- Předškolní vzdělávání a péče je často považováno za nástroj na podporu zaměstnanosti žen; pokud je však předškolní vzdělávání a péče upřednostňováno pro pracující rodiče, jsou děti z nezaměstnaných rodin diskriminovány.
- Předškolní vzdělávání a péče pro nejmladší děti je nedostatkové, s dlouhými poradnicí a čekacími lhůtami, protože jsou upřednostňovány předškolní a nejstarší děti.
- Předškolní vzdělávání a péče pro nejmenší děti není považováno za hodnotné vzdělávací prostředí, a proto je pracovní síla méně kvalifikovaná a pracovní podmínky jsou ve srovnání s předškolním vzděláváním (pro starší děti) špatné.

Hlavní překážkou v přístupu ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči pro zranitelné skupiny je nedostatek míst, zejména pro nejmenší děti. Nedostatek míst je navíc nerovnoměrně rozložen. Dřívější studie tvrdí, že nerovnoměrné počty ve využívání péče o děti nelze interpretovat jako důs-

4 European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe – 2019 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

ledek volby rodičů. Tyto počty jsou ovlivněné nerovnoměrným rozložením míst (více míst je k dispozici v bohatších čtvrtích a méně míst ve čtvrtích s nižšími příjmy) a prioritními kritérii stanovenými vedením jednotlivých zařízení, která upřednostňují rodiny s dvojitým příjmem.⁵ Skutečnost, že zařízení péče o děti jsou dostupnější pro skupiny s vyššími příjmy, podporuje existující sociální nerovnosti. Proto je třeba při poskytování dodatečných finančních prostředků na zvýšení počtu míst v zařízeních péče o děti pečlivě zvážit geografické zmapování nejnaléhavějších potřeb.⁶ Je potřeba o tomto tématu zvyšovat povědomí a prosadit ho mezi regionálními a politickými činiteli ve všech členských státech.

ZÁVĚRY VÝZKUMU V PARTNERSKÝCH ZEMÍCH

Mezi hlavní problémy zjištěné ve výzkumu a v rozhovorech s odborníky patří: nedostatek komplexního, jednotného a jasného strategického přístupu a jednotného řízení v oblasti předškolního vzdělávání a péče spolu s nedostupností nabídky předškolního vzdělávání a péče, následně nedostatečné financování a nedostatek zaměstnanců. Kromě toho existují různé související problémy, jako je např. potřeba adekvátnějšího vzdělávání pracovníků v oblasti předškolního vzdělávání a péče, budování povědomí a přijetí tématu inkluzivního přístupu ve společnosti.

Ve všech partnerských zemích projektu Diversity+ chybí jasně komunikovaná vize, cílený strategický přístup, odpovídající financování a jednotné řízení související s inkluzivním přístupem v předškolním vzdělávání a péči. V Nizozemsku, kde jsou poskytovány velmi kvalitní služby péče o děti, je systém předškolního vzdělávání a péče velmi složitý, soukromý, drahý a stále upřednostňuje pracující rodiče. Přestože je toto téma komunikováno jako priorita, plně inkluzivní politiky zůstávají na papíře a inovace v tomto odvětví jsou vedeny nevládními organizacemi a samostatnými pilotními iniciativami.

Odvětví předškolního vzdělávání a péče v partnerských zemích, které se liší od centralizovaných systémů pouze omezenými příklady alternativních

5 Ghysels & Van Lancker, 2010; Lohmander, Vandenbroeck, Pirard, Peeters, & Alvestad, 2009; W. Van Lancker & Ghysels, 2016; Vandenbroeck, De Visscher, Van Nuffel, & Ferla, 2008; Vandenbroeck et al., 2014; Vandenbroeck & Van Nuffel, 2006.

6 W. Van Lancker & Vandenbroeck, 2019.

služeb (v Bulharsku) až po velmi hybridní, roztržštěné přístupy a předpisy (v Itálii, Nizozemsku, na Slovensku), trpí podobnými problémy souvisejícími s neschopností zajistit přístup ke službám předškolního vzdělávání a péče všem dětem z důvodu nedostatku služeb (SK, NL), geografické nedostupnosti (BG, IT, SK) nebo nedostatku míst v mateřských školách (BG, SK). Soukromé služby nejsou cenově dostupné (BG, NL), byrokracie při podávání žádostí a kritéria ve státních zařízeních jsou příliš složitá (BG, CZ, NL), což vede k nerovnosti v poskytování těchto služeb. V Bulharsku jsou navíc alternativní služby, jako jsou centra denní péče o děti a rodičovská društva, prakticky omezeny na větší města.

Dalším problémem, který je společný všem zemím, je nedostatečné financování předškolního vzdělávání a péče, což vede k nízkým platům, nedostatku kvalifikovaného personálu a nemožnosti nabízet další služby pro děti se zvláštními potřebami/zdravotním postižením (BG, CZ, IT, SK, UK). Chybí kvalifikovaný personál, asistenti pedagoga a specializovaný personál - speciální pedagogové, sociální pedagogové, logopedi, psychologové (BG, CZ, IT, SK). V některých zemích (BG, CZ) to souvisí s tím, že vzdělávací systém je podfinancovaný, a také s nízkou prestiží práce v předškolním vzdělávání a péči v očích veřejnosti.

Odborná příprava pracovníků v předškolním vzdělávání a péči o děti týkající se témat inkluzivního přístupu, diskriminace a vyloučení, je nedostatečná nebo převážně teoretická (BG, IT, NL, SK) a pracovníci nejsou připraveni na práci v kulturně rozmanitém prostředí. Kvůli velkému pracovnímu vytížení se navíc učitelé nemohou účastnit dalších aktivit (např. dalšího vzdělávání nebo networkingu).

Existuje také mnoho sociálních a kulturních problémů, jako jsou stereotypy a předsudky týkající se některých aspektů souvisejících s inkluzí v "tolerantní" společnosti (BG, CZ, IT, SK, NL, UK). Začlenění dětí z romské komunity brání specifické kulturní hodnoty (BG, CZ, SK). Inkluze je kontroverzní téma - část veřejnosti, stejně jako někteří rodiče a dokonce i učitelé, k ní mají negativní postoje a kampaně zaměřené na inkluzi a rozmanitost (BG, CZ) vedou také k nedůvěře v instituce ze strany romských rodičů a k nedostatečné spolupráci mezi mateřskými školami a rodiči (BG, SK). V mnoha případech je obtížné oslovit potřebné rodiny a pracovat s nimi (BG, UK), a chybí spolupráce mezi mateřskými školami a rodiči (SK).

V neposlední řadě existuje mnoho praktických problémů, jako je příliš velký počet dětí ve třídách mateřských škol, což ztěžuje uplatňování individuáln-

ího přístupu k péči o děti (BG, CZ, SK). Ve většině budov existují fyzické bariéry a omezení, které je činí nepřístupnými pro děti s postižením (BG, CZ, IT, SK), a nedostatek vhodných materiálů a prostředí pro práci s dětmi se specifickými potřebami (BG, SK).

Navzdory tomu existuje v tomto odvětví mnoho příkladů dobré praxe, které dokazují, že dochází ke změně. Veřejnost obecně chápe význam inkluzivního přístupu a jeho dlouhodobý přínos pro jednotlivce i společnost a úlohu, kterou v něm hraje předškolní vzdělávání a péče. Existuje také politická vůle tuto změnu prosazovat.

CÍLE TÉTO PŘÍRUČKY

Cílem této příručky je představit rozmanitost přístupů v různých evropských zemích a poskytnout příklady inspirativních postupů a řešení stávajících problémů. Pro další podrobnosti o výsledcích výzkumu a pro prohloubení pohledu dotazovaných odborníků je rozšířená verze Ebooku k dispozici na webových stránkách Diversity+ <http://diversity-plus.eu/> > sekce "Toolkit".

Cílem Listiny Diversity+ je poskytnout praktické pokyny a doporučení, jak učinit prostředí předškolního vzdělávání a péče inkluzivnějším.

SHRnutí POSTUPU,
ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT
ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU
INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU

Bulharsko

KLÍČOVÁ FAKTA¹

Děti ve věku od 3 měsíců do 3 let mohou navštěvovat centra známá jako "detska yasla", která spadají pod ministerstvo zdravotnictví. Od 3 let věku je předškolní vzdělávání dostupné v centrech "detska gradina", kde za vzdělávací proces odpovídá Ministerstvo školství a vědy. Děti mohou od 10 měsíců navštěvovat také "detska gradina" s jeslovými skupinami. Tyto skupiny spadají pod společnou odpovědnost Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva školství a vědy.

Poslední dva roky předškolního vzdělávání (tj. ve věku od 5 do 7 let), tzv. přípravné skupiny (podgotvitelni grupi), jsou povinné a děti je mohou navštěvovat buď v detska gradina, nebo v základní škole (uchiliste).

Kromě oddělených zařízení pro mladší a starší děti jsou součástí některých detska gradina i dětské skupiny. Nabídka v těchto zařízeních je strukturována podle výše uvedených věkových kategorií (tj. do 3 let, od 3 do 5 let a od 5 do 7 let).

Základní vzdělávání začíná ve věku 7 let. Dítě, které je připraveno na školní docházku, může na přání rodičů nastoupit již v 6 letech.

Pokyny pro vzdělávání od orgánů nejvyššího stupně se vztahují pouze na zařízení pro děti ve věku 3 let a více. Tyto pokyny jsou závazné.

¹ Key Data on Early Education and Care in Europe - 2019 edition - Eurydice Report

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Otázky řízení a vedení	■ Chybí strategický přístup vlády - existují pouze pilotní iniciativy ■ Nedostatečné financování	■ Soustředěný přístup a sdílená vize o hodnotě inkluzivního přístupu ■ Celkové školení zaměstnanců - jak zavést inkluzivní model v předškolním vzdělávání a péči
Personální otázky	■ Špatně placení učitelé a odborníci - nedostatek zaměstnanců ■ Zaměstnanci nejsou připraveni řešit otázky inkluze a uspokojovat specifické potřeby dětí ■ Nedostatečná kvalifikace	■ Odpovídající odměňování zaměstnanců v předškolním vzdělávání a péči ■ Rozpočet na zapojení specializovaných odborníků (učitel, logoped, psycholog atd.) ■ Spolupráce s vysokými školami - stáže mladých odborníků v předškolním vzdělávání a péči ■ Více praktických zkušeností s kulturními otázkami a specifiky různých cílových skupin (migranti, uprchlíci, Romové, osoby se zvláštními potřebami, oběti násilí)

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Sociální a kulturní otázky	- Specifika cílových skupin - Opomíjené potřeby rodin - Stereotypy a předsudky ve společnosti	- Dostatečné finanční prostředky na zapojení mediátorů - Včasná diagnostika potřeb dětí - Přístup zaměřený na rodinu - Škola pro rodiče - Spolupráce se speciálními školami - příležitost pro děti setkat se s různorodostí a přijmout ji - Praktické workshopy a stáže pro učitele (inkluze, design prostředí, materiály, hry) - Vedení dětí k empatii, emoční inteligenci
Praktické otázky	- Nedostatečný přístup k předškolnímu vzdělávání a péči (omezený počet míst, mnoho mateřských škol uzavřeno v důsledku demografických změn). - Nepružnost, pokud jde o otevírací dobu a postupy zápisu do škol - Fyzické překážky (schody) - Nedostatek materiálů a prostředí pro práci s dětmi se specifickými potřebami - Přijímací poplatky - Nízké příjmy sociálně slabších rodin	- Dostatečné financování zaměstnanců, materiálů a prostředí pro předškolní vzdělávání a péči - Včasná diagnostika - Projekty EU pro rozvoj kapacit pracovníků předškolního vzdělávání a péče - Odstranění přijímacích poplatků pro všechny děti nebo alespoň pro ty ohrožené

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

SHRNUTÍ POSTUPU, ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU.

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Diskuse ve společnosti ▪ Povědomí o důležitosti tématu začleňování inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči ▪ Vůle ke změně ▪ Legislativní rámec ▪ Dobří podpůrní odborníci ▪ Relativně dobrá tradice v poskytování předškolního vzdělávání a péče ▪ Existující osvědčené postupy a modely	▪ Spolupráce se zúčastněnými stranami ▪ Projekty EU ▪ Mediátoři ▪ Existující osvědčené postupy v zahraničí ▪ Větší nabídka školení
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Chybějící strategická vize a podpora ▪ Špatně placení učitelé ▪ Nedostatek odborníků v oblasti předškolního vzdělávání a péče ▪ Nedostatečný přístup ke službám ▪ Nedostatečná informovanost a podpora rodičů ▪ Finanční potíže ▪ Sociální a kulturní rozdíly ▪ Předsudky a zaujatost ▪ Nedostatečná odborná příprava učitelů ▪ Nedostatečná včasná diagnostika dítěte ▪ Neuspokojené potřeby dětí ▪ Nedostatek důvěry a komunikace mezi zařízeními předškolního vzdělávání a péče a rodinami ▪ Nedostatečné financování materiálů a vybavení	▪ Nejistota v důsledku nepředvídatelné situace s koronavirem ▪ Ekonomická krize, která má negativní dopady na podniky, rodiče a mateřské školy ▪ Odliv učitelů a odborníků ▪ Nedostatek odborníků ▪ Politické změny - nedostatek podpory nacionalistických stran by mohl reformu zastavit ▪ Negativní projevy a kampaně ve společnosti ("vláda podporuje pouze Romy")

Česká Republika

KLÍČOVÁ FAKTA

Předškolní vzdělávání a péče pro mladší děti je roztržštěné a vyznačuje se nízkou mírou účasti. V roce 2014 byly zavedeny dětské skupiny a počet dětí, které se jich účastní, postupně roste. Přestože jsou určeny pro děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky (6 let), navštěvuje je málo pětiletých dětí; převažují děti ve věku 1 nebo 2 let. Dětské skupiny jsou řízeny Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Mateřské školy, které spadají pod Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, poskytují předškolní vzdělávání (ISCED 020) pro děti obvykle ve věku od 3 do 6 let, výjimečně i pro dvouleté děti. Jedná se o nejběžnější formu předškolního vzdělávání a péče pro děti v této věkové skupině. Mateřské školy jsou většinou zřizovány obcemi a jinými veřejnými orgány, ale existují i soukromé mateřské školy.

Přípravné třídy jsou určeny dětem, které dostaly odklad základního vzdělání. Jsou organizovány v základních školách (ZŠ).

Od 3 let mají děti ze zákona nárok na místo ve veřejných mateřských školách. Poslední rok předškolního vzdělávání je ve veřejných mateřských školách povinný a bezplatný. Za určitých podmínek je možné i domácí vzdělávání.

Základní vzdělávání začíná v 6 letech.

Vzdělávací pokyny vrcholných orgánů se vztahují pouze na mateřské školy. Tyto pokyny jsou závazné.

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Administra- tivní problémy	- Velká administrativní zátěž - Chybí jednotný a jasný přístup vlády	Zjednodušit administrativní proces
Personální otázky	- Nedostatek kvalifikovaného personálu - Nedostatek specializovaného personálu (např. logopedů, psychologů atd.) - Nedostatek kvalifikovaných asistentů pedagoga - Učitelé jsou natolik pracovně vytíženi, že nemají kapacitu účastnit se dalších aktivit (např. dalšího vzdělávání nebo networkingu) - V jedné třídě je příliš mnoho dětí, což znemožňuje individuální přístup	Prosadit reformu vzdělávání učitelů, které by mělo klást větší důraz na práci s dětmi se SVP a praktickou výuku

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Sociální a kulturní otázky	- Romská komunita je systematicky diskriminována - Inkluze je kontroverzní téma - část veřejnosti, stejně jako někteří rodiče a dokonce i učitelé, mají k inkluzi negativní postoj - Někteří významní politici vedou aktivní kampaň proti inkluzi - vyvolává kontroverze mezi veřejností - Některé mateřské školy (z různých důvodů) nechtějí přijímat děti se SVP, ačkoli jim to ukládá zákon	Sdílet úspěšné příklady zavedení inkluzivního přístupu
Praktické otázky	- Vzdělávací systém jako celek je nedostatečně financován - Mnoho škol není bezbariérových (pro některé je to technicky nemožné)	Objevují se nové zdroje financování, nicméně vláda nemá komplexní systém financování vzdělávacího systému - jedinou jasnou strategií pro investování více peněz do vzdělávání je v současné době zvyšování platů učitelů

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Rozvinutá školní infrastruktura ▪ Hustá síť nevládních organizací zaměřených na začleňování inkluzivního přístupu ▪ Různorodost pedagogických přístupů	▪ Zlepšení komunikace mezi rodiči, učiteli a veřejností ▪ Podpora dalšího vzdělávání v oblasti inkluze
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Nedostatečné financování ▪ Nedostatek systémové podpory ▪ Vysoký počet dětí na jednoho učitele	▪ Nedůvěra veřejnosti k inkluzi ▪ Nedostatek finančních prostředků na inkluzivní opatření (úprava zařízení, zaměstnávání specializovaného personálu a odborníků atd.) ▪ Nejistota, do jaké míry legislativní reforma podpoří inkluzi

Itálie

KLÍČOVÁ FAKTA

Vzdělávací služby (servizi educativi) pro děti do 3 let jsou většinou poskytovány v centrech (nido d'infanzia). Malá část dětí navštěvuje domácí zařízení a herní skupiny (servizi educativi integrativi). Předškolní vzdělávání a péči pro děti do 3 let spravují regionální a místní orgány podle svých vlastních předpisů. Na regionální úrovni mohou být orgány odpovědné za vzdělávání dětí ve věku 0-3 let školské nebo sociální správy. Ministerstvo školství je odpovědné za podporu a rozvoj nově zavedeného "integrovaného systému 0-6" a také za přímé přidělování finančních prostředků místním orgánům. Zařízení pro děti od 3 do 6 let (scuola dell'infanzia) spadají pod ministerstvo školství a poskytují celodenní a bezplatnou péči. Aby se vyhovělo poptávce rodin, mohou některá předškolní zařízení (scuole dell'infanzia) přijímat děti ve věku 24 až 36 měsíců ve zvláštním "jarním oddělení" (sezione primavera). Kromě toho mohou být za specifických podmínek do hlavních skupin v *scuole dell'infanzia* přijaty děti, které do dubna dosáhnou věku 3 let.

Základní vzdělávání začíná v 6 letech.

Vzdělávací pokyny správních orgánů se vztahují pouze na střediska pro děti od 3 let. Tyto pokyny jsou závazné. Pro domácí zařízení žádné pokyny neexistují.

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

SHRNUTÍ POSTUPU, ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU.

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Administrativní problémy	- Chybějící jednotná správa předškolního vzdělávání - Chybějící vnitrostátní právní rámec zajišťující všeobecný přístup k předškolnímu vzdělávání a péči - Stávající regulační překážky - kritéria pro přijetí, daně atd. - Nedostatek služeb předškolního vzdělávání a péče v jednotlivých územích, zejména v jižních regionech, nebo míst v rámci zařízení předškolního vzdělávání a péče	- Centralizovat řízení předškolního vzdělávání a péče (jedno ministerstvo + orgány na nižší úrovni) - Zlepšit právní předpisy týkající se univerzálnosti přístupu ke službám předškolního vzdělávání a péče
Personální otázky	- Nedostatečná příprava v programech předškolního vzdělávání a odborné přípravy na pracovišti - Nedostatek specializovaného personálu - Stereotypy týkající se některých aspektů souvisejících s inkluzí	- Doplnit vzdělávacích programů specifickými moduly - Zlepšit výuku na pracovišti

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Sociální a kulturní otázky	■ Stereotypy a předsudky široké veřejnosti a rodin, které znesnadňují přístup ke službám předškolního vzdělávání a péče ■ Roztříštěný přístup k začleňování inkluzivního přístupu	■ Nastolit pozitivní diskurz o inkluzi pomocí různých programů a kampaní
Praktické otázky	■ Finanční překážky ■ Fyzické překážky a omezení ■ Digitální propast	■ Přizpůsobené prostředí bez fyzických bariér ■ Volný přístup k službám předškolního vzdělávání a péče pro domácnosti ohrožené socioekonomickým vyloučením

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Obecná citlivost k tématu začleňování inkluzivního přístupu v rámci předškolního vzdělávání a péče ▪ Multifunkční pojetí služeb předškolního vzdělávání a péče	▪ Odvětvové právní předpisy, které pravděpodobně způsobí kulturní posun ve vzdělávací komunitě/společnosti ▪ Existence ročního plánu inkluze ▪ Podíl rodičů na plánování služeb předškolního vzdělávání a péče
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Nedostatečná příprava v programech předškolního vzdělávání a odborné přípravy na pracovišti ▪ Roztříštěný přístup k tématům začlenění inkluzivního přístupu ▪ Chybějící právní rámec, který by zajistil místo v předškolním vzdělávání a výchově ▪ Více odpovědných orgánů v řízení/organizaci předškolního vzdělávání a péče ▪ Žádné provozní pokyny ("charty") nebo minimální doporučení, jak utvářet vzdělávací cestu nebo zlepšit konkrétní situaci v zařízeních předškolního vzdělávání a péče	▪ Selektivní univerzalizmus v přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči, zejména pro děti ve věku 0-3 let ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením ▪ Nesoulad mezi prohlášeními o zásadách a operační fází ▪ Nedostatečná příprava pracovníků předškolního vzdělávání a péče při řešení specifických potřeb a zranitelností

Nizozemsko

KLÍČOVÁ FAKTA

Až do věku 4 let mohou děti navštěvovat soukromá centra (kinderdag-verblijf) nebo regulovanou domácí péči poskytovanou vychovateli (gastouders). Tato péče spadá do kompetence Ministerstva sociálních věcí a zaměstnanosti.

Dětem ze znevýhodněného prostředí ve věku od 2,5 do 4 let je nabízena podpora prostřednictvím cílených programů předškolního vzdělávání (voorschoolse educatie), kterých se účastní přibližně 45 000 dětí.

Poslední dva roky předškolního vzdělávání (kleuterklas) pro čtyřleté a pětileté děti jsou nabízeny zdarma ve školách (basisschool). Toto poskytování spadá do kompetence Ministerstva školství, kultury a vědy.

Základní vzdělávání (ISCED 1) začíná v 6 letech, vzdělávání je povinné od 5 let.

Vzdělávací pokyny orgánů nejvyššího stupně se vztahují pouze na zařízení pro děti od 3 let. Tyto pokyny jsou závazné. Pro děti mladší 3 let platí vládou nařízené pokyny pro vzdělávání pouze pokud jsou děti umístěny v zařízeních pro děti ze znevýhodněného prostředí (voorschoolse educatie).

Pro domácí vzdělávání neexistují žádné pokyny.

Od roku 2020 byla otcovská dovolená prodloužena na maximálně pět týdnů (70% mzdy).

Pro zlepšení vzdělávacích příležitostí znevýhodněných dětí jsou nutné vyšší investice a lepší systém rozdělování finančních prostředků. Investice jsou určeny především ve prospěch programů předškolního vzdělávání a péče a slouží ke zlepšení kvality a zvýšení rozsahu poskytovaných hodin (z 10 na 16 hodin týdně pro děti ve věku od 2,5 do 4 let).

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Administra- tivní problémy	- Poskytování předškolního vzdělávání a péče - do značné míry rozdělený systém mezi péčí a vzděláváním - Rozdíly mezi sektory jsou patrné v rozdělených finančních strukturách, odlišných pedagogických přístupech a prioritách, odlišných pravidlech pro přístup, což vede k segregovanému poskytování služeb převážně podle socioekonomického statusu a etnického původu - Neexistuje žádné zákonné právo na služby předškolního vzdělávání a péče pro děti do 4 let - Rozdílné předpisy v systému péče o děti pracujících rodičů a pro děti v dětských skupinách a předškolních třídách - Privatizovaný systém (více ziskových než neziskových poskytovatelů) - Iniciativy ke změně obvykle přicházejí z úrovně neziskových poskytovatelů	- K překonání byrokratických překážek je zapotřebí silná politická vůle a významné investice do jednotného vzdělávacího systému pro malé děti - Předškolní vzdělávání a péče by měly spadat pod Ministerstvo školství, kultury a vědy - Je zapotřebí více společných vizí pro předškolní vzdělávání a péči a také porozumění vhodné pedagogice pro malé děti; a dohoda o tom, co představuje kvalitní předškolní vzdělávání a péči a jak je měřit

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Personální otázky	- Pečovatelé a učitelé jsou dobře teoreticky připraveni, ale ne na řešení diskriminace, vyloučení a strukturálních nerovností - Rozdíl mezi kvalifikací pečovatelů a učitelů - Nabídka školení je bohatá, ale chybí zájem o komplexní přístup k rozmanitosti, inkluzi a otázkám sociální spravedlnosti - Nedostatečné pochopení toho, co znamená rozmanitost a inkluze; přílišné zaměření na akademické úspěchy - Více programů zaměřených na rozmanitost pro starší děti a školy	- Zaměření na neustálý profesní rozvoj, který dává pedagogům a pečovatelům větší volnost - Měla by se zlepšit příprava před nástupem do zaměstnání - je zapotřebí více měkkých dovedností - Změna chápání účelu předškolního vzdělávání a péče - větší zaměření na sociální funkci (budování sociální soudržnosti) a podporu rozvoje dítěte
Sociální a kulturní otázky	Příliš velký důraz na výuku jazyků a občanství	Využít širšího politického impulsu a přimět vládu ke změně
Praktické otázky	- Programy denní péče nejsou obvykle cenově dostupné a přístupné - Neexistuje žádná organizace nebo vládní agentura, která by hrála vedoucí úlohu v oblasti inovací a dohledu. Inovace a zajištění kvality jsou řízeny tržními silami	Lepší pochopení hlavní funkce předškolního vzdělávání a péče - směrem k rozvoji dítěte a sociální funkci, nikoli k zapojení žen do pracovního trhu

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Jiné	■ Neexistují žádné národní vzdělávací plány pro zařízení péče o děti. Vláda poskytuje pouze obecný rámec, který musí poskytovatelé služeb dodržovat ■ Hyperdiverzita a s ní spojené výzvy	■ Je zapotřebí strukturovanějšího přístupu; měly by být vytvořeny vzdělávací programy zaveden rámec kvality; nestačí stanovit pedagogické cíle ■ Měly by být nalezeny různé vstupní body pro řešení problémů spojených s rozmanitostí a je zapotřebí komplexnější přístup celého centra/školy/společnosti (komplexní výzvy vyžadují komplexní řešení). ■ Větší diverzifikace pracovních sil

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

SHRNUTÍ POSTUPU, ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU.

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Ochota ke změně/dostatečná autonomie na úrovni obcí ▪ Silná skupina odborníků, akademická obec a mnoho výzkumů ▪ Od 1. ledna 2019 mají tzv. pedagogičtí koučové povinnost pomáhat budovat most mezi praxí a politikou a v jejich agendě je diverzita a inkluze, protože tyto koncepty a koncept kvality se prolínají. Některé organizace mají referenty pro pedagogickou politiku	▪ Politický impuls - nizozemská společnost diskutuje o strukturální diskriminaci a o tom, jak pracovat s dětmi, aby se zabránilo rasismu ▪ Údaje ukazující rozdíly ve vzdělání mezi rodilými Nizozemci a dětmi migranty; tyto rozdíly mají kořeny v nerovnostech v raném dětství ▪ Iniciativy přicházející z úrovně poskytovatelů, obcí a různých skupin, které je třeba koordinovat ▪ Neziskoví poskytovatelé denní péče a jejich motivace ▪ Vznikající iniciativy na vytvoření sítě poskytovatelů denní péče o děti, škol a dalších institucí
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Roztříštěnost služeb péče a vzdělávání, která vede k určité segregaci ▪ Neexistence vzdělávacích programů a rámce kvality ▪ Odborné dovednosti pracovníků neodpovídají výzvám hyperdiverzity ▪ Příliš úzké zaměření na to, co znamená rozmanitost (dětí s postižením a odlišným mateřským jazykem)	▪ Rodiče si nejsou vědomi, co znamená kvalita v předškolním vzdělávání a péči ▪ Soukromý sektor řízený trhem (ekonomické hodnoty jsou nadřazeny pedagogickým hodnotám) ▪ Hyperdiverzita ▪ Národní úroveň politiky je reaktivní, nikoli proaktivní/ v současné době je přístup k inkluzi většinou pasivní ▪ Otázky související s inkluzí a diverzitou jsou v dokumentech obsaženy pouze implicitně

Slovensko

KLÍČOVÁ FAKTA

Systém předškolního vzdělávání a péče pro děti do tří let se v současné době vyvíjí. Malé děti mohou navštěvovat jesle (*detské jesle, oficiální název zařízení péče o děti do troch rokov veku dieťaťa*) nebo mohou zůstat u vychovatelů (*opatrovatel' detí*).

Toto ustanovení upravuje Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny. Ve věku od 3 do 6 let navštěvují děti mateřské školy v centrech, které spadají pod Ministerstvo školství, vědy, výzkumu a sportu. Pokud to kapacita dovolí, mohou být příležitostně do mateřské školy přijaty i dvouleté děti.

Veřejné mateřské školy poskytují celodenní vzdělávání a péči dětem jeden rok před zahájením povinné školní docházky zdarma. Školné v soukromých mateřských školách za poslední rok je sníženo o výši státního příspěvku.

Poslední rok předškolní péče před zahájením základního vzdělávání je povinný od září 2020.

Míra účasti dětí jeden rok před zahájením povinné školní docházky dosahuje 92%.

Základní vzdělávání začíná 1. září po dosažení 6 let věku dítěte.

Pokyny pro vzdělávání od orgánů nejvyššího stupně se vztahují pouze na zařízení pro děti ve věku 3 let a více. Tyto pokyny jsou závazné. Pro domácí zařízení neexistují žádné oficiální pokyny.

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

SHRNUTÍ POSTUPU, ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU.

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Administrativní problémy	▪ Roztříštěnost služeb a intervencí v oblasti předškolního vzdělávání a péče ▪ Nedostatečná vize ▪ Nedostatek služeb pro děti ve věku 0 až 3 roky ▪ Nedostatek komplexního přístupu a koordinace ▪ Neschopnost zajistit přístup ke službám předškolního vzdělávání a péče všem dětem ▪ Silné postavení speciálního vzdělávání	▪ Zlepšit spolupráci mezi subjekty odpovědnými za poskytování předškolního vzdělávání a péče, aby se lépe řešily složité problémy ohrožených dětí ▪ Vytvořit společnou vizi inkluzivního vzdělávání v právních předpisech ▪ Centralizovat řízení předškolního vzdělávání a péče ▪ Zřídit více služeb pro děti ve věku 0-3 let ▪ Transformovat speciální proud vzdělávání
Personální otázky	▪ Nedostatek personálu a příliš mnoho dětí ve třídách mateřských škol ▪ Nedostatek odborných pracovníků (speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, asistentů pedagoga, psychologů) ▪ Neschopnost uplatňovat individuální přístup k dětem ▪ Nedostatečná nabídka dalšího vzdělávání ▪ Nepřipravenost pracovníků předškolního vzdělávání a péče na práci v kulturně odlišném prostředí ▪ Nedostatečná spolupráce mezi učiteli a odbornými pracovníky	▪ Zvýšit kapacitu mateřských škol a snížit počet dětí ve třídách ▪ Zaměstnat více odborných pracovníků ▪ Zajistit praktické a adekvátní vzdělávání na pracovišti ▪ Zajistit školení pro zlepšení spolupráce mezi pedagogickými a odbornými pracovníky

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Sociální a kulturní otázky	- Specifika cílových skupin - Stereotypy a předsudky - Nedostatečná spolupráce mezi mateřskými školami a rodiči - Nedůvěra romských rodičů k institucím - Rozdělení na běžné a speciální vzdělávání	- Použití specifických programů pro děti a učitele pro posílení inkluzivního přístupu - Posílit spolupráci mezi rodiči a mateřskými školami - Budovat důvěru mezi rodiči a institucemi prostřednictvím osvětových a informačních programů - Podnítit zájem veřejnosti o inkluzivní vzdělávání
Praktické otázky	- Finanční překážky - Fyzické překážky a omezení - Geografická nedostupnost služeb předškolního vzdělávání a péče v některých regionech - Nedostatek míst v zařízeních předškolního vzdělávání a péče	- Bezplatné služby předškolního vzdělávání a péče poskytované státem pro rodiny v nouzi - Více finančních prostředků investovaných do zvýšení přístupnosti - Zvýšení kapacity stávajících služeb předškolního vzdělávání a péče - Vybudování nových zařízení v konkrétních lokalitách
Jiné	Nedostatek výukových materiálů v romštině	- Vytvořit výukové materiály v romštině - Zaměstnat romské asistenty

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Progresivní vedení v několika státních institucích ▪ Rostoucí zájem odpovědných institucí a široké veřejnosti o téma předškolního a inkluzivního vzdělávání	▪ Nové proinkluzivní právní předpisy ▪ Vytvoření společné proinkluzivní vize vzdělávacího systému na Slovensku ▪ Lepší spolupráce s rodiči ▪ Více odborníků v mateřských školách
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Nízká míra účasti na předškolním vzdělávání a péči ▪ Nedostatek míst v mateřských školách a jeslích ▪ Roztříštěnost systému předškolního vzdělávání a péče ▪ Nekoordinovaný přístup odpovědných orgánů a následná neschopnost řešit složité problémy	▪ Obecně negativní postoj společnosti k lidem žijícím v extrémní chudobě ▪ Předsudky s rasistickými, xenofobními a diskriminačními rysy ve školním prostředí ▪ Pandemie Covid-19

Spojené Království

KLÍČOVÁ FAKTA

Celá fáze předškolního vzdělávání a péče spadá pod Ministerstvo školství. Mladší děti mohou navštěvovat soukromé školky (známé také jako jesle nebo denní péče) nebo o ně mohou pečovat chůvy.

Od 3 let věku mají všechny děti ze zákona nárok na 15 hodin týdně bezplatného předškolního vzdělávání. Děti pracujících rodičů mají nárok na 30 hodin týdně. Znevýhodněné dvouleté děti mají rovněž nárok na 15 hodin předškolního vzdělávání zdarma. Tyto hodiny mohou být poskytovány ve veřejně financovaném zařízení (škola nebo školka) nebo u registrovaného soukromého či dobrovolného poskytovatele včetně chův. Soukromé a dobrovolné školky mohou být buď jednotné (pro děti ve věku 0-5 let), nebo oddělené (pro část věkového rozmezí). Školky poskytující příležitostnou péči (nikoli celodenní) pro děti od 3 let mohou být také označovány jako předškolní zařízení.

Od školního roku následujícího po 4. narozeninách mají všechny děti nárok na celodenní (32 hodin týdně) místo ve škole financované z veřejných prostředků (v přijímací třídě).

Základní vzdělávání (1. ročník) začíná ve věku 5 let.

Vzdělávací pokyny orgánů nejvyššího stupně se vztahují na zařízení středisek v celé fázi předškolního vzdělávání a péče. Tyto pokyny jsou závazné.

Pokyny pro vzdělávání vydané orgány nejvyšší úrovně pro zařízení se sídlem ve středisku se vztahují také na zařízení v domácím prostředí.

Poskytování služeb v domácnosti.

HLAVNÍ VÝZVY PRO ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE

SHRNUTÍ POSTUPU, ZJIŠTĚNÉ POZNATKY A SWOT ANALÝZA TÝKAJÍCÍ SE STAVU INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU.

Kategorie	Výzva	Co je třeba udělat?
Administrativní problémy	- Inkluzivní přístup není pro vládu Spojeného království prioritou - Spíše symbolické než plně inkluzivní politiky	Zaměstnanci v předškolním vzdělávání a péči pokračují v tvrdé práci na kampani, která má vládě ukázat důležitost tohoto tématu
Personální otázky	- Je obtížné oslovit rodiny a pracovat s nimi, aby pochopily, co je a co není ve Spojeném království přijatelné. - Laxní přístup k rozmanitosti	- Různorodější náborový proces - Uznávání rozmanitosti v mnoha jejích podobách
Sociální a kulturní otázky	- Převažují názory bílé střední třídy - Někdy mají rodiče odlišné postoje k výchově svých dětí, než jaké se používají v zařízeních předškolního vzdělávání a péče	- Zavedení skutečné rozmanitosti do poskytování předškolního vzdělávání a péče - Školení o kulturní citlivosti
Praktické otázky	Místní poskytovatele předškolního vzdělávání a péče nemají dodatečné financování na zvláštní potřeby dětí	Kampaň za větší fiskální podporu ze strany vlády

SWOT ANALÝZA ZAČLEŇOVÁNÍ INKLUZIVNÍHO PŘÍSTUPU V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČI NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Silné stránky:	Příležitosti:
▪ Učitelé v mateřských školách uplatňují přístup k učení zaměřený na potřeby dítěte ▪ Právní závazek k rovnosti/rozmanitosti ▪ Celkově dobrá nabídka pro děti se speciálními potřebami a zdravotním postižením	▪ Předškolní vzdělávání je mnohem více zaměřeno na potřeby dítěte než na naplňování učebních plánů - je snazší provádět změny ▪ Pro odborníky v oblasti předškolního vzdělávání a péče je snazší spolupracovat s rodinami - rodiče jsou více zapojeni do předškolního vzdělávání svých dětí
Slabé stránky:	Hrozby:
▪ Rodiče mohou mít k výchově svých dětí různé postoje ▪ Nízká očekávání ohledně toho, co malé děti dokážou a čemu rozumí ▪ Ve světle kampaně Black Lives Matter je třeba v této oblasti dosáhnout zlepšení	▪ Jak bychom měli malé děti učit o některých otázkách a tématech? ▪ Odpor některých komunit (např. otázky LGBTQ)

PŘÍKLADY DOBRÉ
PRAXE FOR PROJECT
PARTNERS COUNTRIES

BULHARSKO

MULTISENZORICKÁ ZAHRADEK NADACE KARIN DOM

Otevřený vzdělávací prostor je příležitostí k rozvoji všech smyslů dětí a k provádění integračních činností; podporuje komunikaci a může být vytvořen kdekoli - na malém prostoru nebo ve větším otevřeném prostoru.

Cílové skupiny	Děti (i s různými vývojovými poruchami), rodiče, učitelé/školení pracovníci v předškolním vzdělávání a péči, terapeuti, studenti.
Zaměření	Inovativní služby, zařízení a přístup - propojení dětí s přírodou; multisenzorická zahrada jako příležitost k podpoře procesu "smyslové integrace" a jako dostupné, strukturované podpůrné prostředí pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami; vzdělávání učitelů.

Cíle	Vybudování a realizace organizovaného venkovního vzdělávacího prostoru zaměřeného na "smyslovou integraci" ve vzdělávání a výchově dětí v souladu s principy a praxí klasické Montessori pedagogiky.
Metodika	V multisenzorické zahradě je 30 zón, označených písmeny bulharské abecedy. Děti a rodiče navštěvující centrum mají do každé z nich volný přístup. Podle uvážení odborníků pracujících s dětmi v tomto otevřeném vzdělávacím prostoru mohou probíhat individuální i skupinová sezení, která podporují práci více přizpůsobenou potřebám dětí. Probíhá také řada integračních aktivit, kterých se děti se speciálními vzdělávacími potřebami velmi často účastní společně se svými vrstevníky. NĚKTERÉ Z TĚCHTO OBLASTÍ: Zóna Montessori kroužek Na rovné části země je znázorněna elipsa a v krabici jsou umístěny pytlíky naplněné různými semeny v různém množství. Cílem je, aby se dítě s nataženými rukama, v nichž drží náhodně vybraný pytlík, pohybovalo po obrysu. Úkolem cvičení je udržet rovnováhu.

Metodika

Rozvíjí se a stimuluje smyslové vnímání a kinestetický smysl. Pokud má dítě motorickou poruchu nebo má potíže s pohybem rukou do strany a držením pytlíků, může být požádáno, aby drželo pytlíky na klíně nebo se jich jen dotýkalo.

Zóna pro přípravu na psaní

Tato zóna je pískovištěm s různými modely a tyčinkami pro nácvik psaní. Procvičuje se koordinace ruky a oka, síla tlaku při psaní na písek a orientace v prostoru. Pro děti na vozíku je určena vyvýšená část pískoviště, na kterou lze umístit další zásobník s pískem, ve kterém dítě může procvičovat prvky psaní. Stimuluje se zrak, hmat, a stereognostický smysl. Dospělí organizují a podporují činnosti dětí.

Zóna Kouzelný dům

Tmavá místnost je vybavena různými podněty - světly, lampiony různých velikostí, barvami, hudbou, vůněmi, tabulemi s různými druhy materiálu pro zapojení smyslů. V místnosti je s dítětem vždy přítomna dospělá osoba, která smyslovou stimulaci podporuje. Tento prostor může sloužit k relaxaci a zklidnění po řadě aktivních činností. Domeček je přístupný i dětem v kočárku nebo na vozíku.

Zóna pro sebevyjádření

V této oblasti se nachází trojnožka s tabulí a barevnými křídami. Kromě sebevyjádření se v této zóně procvičuje tříprstý úchop a schopnost orientace v prostoru, trénují se svaly ruky a síla tlaku při psaní. Stimuluje se chromatický smysl (vnímání barev). Oblast je snadno přístupná dětem s pohybovým postižením.

Poslechový prostor

Čtení knih dětem jim umožňuje následně převyprávět text a je to dobrý podnět pro formování touhy dítěte mluvit zřetelně a souvisle. Tato zóna je dobrou příležitostí k nácviku dovednosti naslouchat v hlučném prostředí a k rozvoji trpělivosti. Je přístupná dětem s pohybovými poruchami.

Metodika	Zóna chutné geometrie Zahrada s vyvýšenými květináči ve tvaru obdélníku, trojúhelníku a kruhu. S pomocí dospělého dítěte na zahrádce sází zeleninu a pečují o ni. Učí se zde pěstovat ekologicky čisté potraviny a mohou provádět své oblíbené činnosti - pohybovat se, dotýkat se, objevovat, pozorovat a zkoumat, zkoumat různé barvy, tvary a chutě, pečovat, komunikovat a prožívat. Děti se učí pečlivosti a trpělivosti, zodpovědnosti a správnému společenskému chování. Jsou kladeny a upevňovány základy zdravého stravování a ekologického myšlení. Rozvíjí se haptické vnímání. Tyto podněty jsou užitečné pro všechny děti, zejména pak pro zrakově postižené. Divadelní oblast Tato oblast je samostatný venkovní prostor s jevištěm a sedadly pro diváky. Děti zde vystupují v roli umělců. Rozvoj dětské řeči je podporován účastí dětí na reprodukci dějů pohádek a dialogických her.
Dopad	Služby ročně využívá přibližně 300 dětí. Výsledky, které lze pozorovat při uspokojování smyslových potřeb dětí, jsou následující: ■ U dětí se snižuje "potřeba" sebestimulace a sebestimulace; zlepšuje se pozornost a vzniká snaha o účast na činnostech a učení; dosahuje se samostatnosti ve funkčních činnostech; stimulují se spontánní projevy nových dovedností a schopností; zlepšují se sociální interakce a komunikace; snižuje se strach a úzkost; buduje se odolnost a schopnost zvládat rušivé vlivy a přizpůsobovat se změnám; vytvářejí se podmínky pro spontánní projevy emocí. ■ Rodiče a dospělí pracující s dětmi jim pomáhají porozumět jejich vlastním potřebám a trénují s nimi trpělivost.
Závěr	Tým pravidelně zvyšuje svou kvalifikaci prostřednictvím interních a externích školení a sdílí své zkušenosti s učiteli, studenty a odborníky pracujícími v předškolním vzdělávání a péči a nabízejícími sociální a speciální služby.
Kontakt	Karin dom, Sofia, Bulharsko Webové stránky: https://karindom.org/ Kontaktní osoba: Svetla Todorova, Educator email: stodorova@karindom.org

AKTIVNÍ INKLUZE V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ - NÁRODNÍ PROJEKT

Projekt "Aktivní inkluze v systému předškolního vzdělávání" v rámci Operačního programu Věda a vzdělávání pro inteligentní růst 2014-2020 Prioritní osa 3: "Vzdělávání mezi aktivním sociálním začleňováním".

Cílové skupiny	Děti ze zranitelných skupin, rodiče; učitelé.
Zaměření	Cílem projektu je rozšířit přístup k předškolnímu vzdělávání pro děti ze zranitelných skupin a děti žijící v chudobě, jelikož předškolní vzdělávání je důležitým obdobím v životě dítěte, aby si vytvořilo pozitivní vztah ke škole a motivaci k učení.
Cíle	Hlavním cílem projektu je včasná inkluze dětí ze zranitelných skupin v předškolním vzdělávání a péči, podpora jejich přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, integrace a úspěšné profesní, sociální a osobnostní realizace.
Metodika	V rámci projektu vznikne soubor nástrojů - zajištění vzdělávání v bulharském jazyce pro děti s odlišným mateřským jazykem jako účinný prostředek sociálního začlenění do skupiny vrstevníků, úhrada poplatků za docházku do celodenní mateřské školy jako překonání ekonomických bariér inkluze a odstranění jednoho z nejvýznamnějších důvodů neúčasti na předškolním vzdělávání, motivace rodičů k aktivní spolupráci rodiny a mateřské školy. Projekt realizuje Ministerstvo školství v partnerství s Centrem pro vzdělávací integraci dětí a žáků z etnických menšin.
Dopad	Doposud: ■ Celkem 18 545 dětí bylo zařazeno do dodatečného vzdělávání v bulharštině a 2 868 učitelů tyto aktivity vede. ■ Celkem 18 545 dětí bylo zařazeno do dodatečného vzdělávání v bulharštině a 2 868 učitelů tyto aktivity vede. ■ 1640 učitelů absolvovalo 32hodinový kurz pro provádění screeningového testu tříletých dětí, který je klíčovou podmínkou pro včasné odhalení poruch učení a potřeby podpory osobnostního rozvoje.

Závěr

Realizace aktivit projektu reaguje na zjištěné problémy v oblasti inkluze a integrace do systému předškolního vzdělávání a péče. Projekt je stále v procesu realizace a zatím není možné vyhodnotit jeho celkový dopad.

Kontakt

Ministry of Education and Science, Bulharsko
Webové stránky: mon.bg
Kontaktní osoba: Vania Georgieva, Vice-manager of the project
email: v.stoianova@mon.bg

INTEGRACE ROMSKÝCH DĚTÍ

Podpora romských dětí a integrace prostřednictvím inovativních nástrojů, přístupů a péče.

Cílové skupiny	Romské děti a rodiče.
Zaměření	Integrace romských dětí do společnosti. Pomoc rodičům při výchově jejich dětí. Zapojení pracovníků do vzdělávacích kampaní pro práci s dětmi ze zranitelných skupin. Využívání inovativních nástrojů, přístupů a péče o děti a rodiče.
Cíle	Podpora integrace dětí ze zranitelných skupin do společnosti. Práce s rodiči a terénní práce probíhá za pomoci výchovného mediátora.
Metodika	Služba je uplatňována lokálně v obci Stará Zagora v krásné oblasti Sredna Gora, kde je potřebným dětem nabízena ozdravná péče.
Dopad	Kapacita organizace je 150 dětí, v současné době pracuje se stovkou dětí. Každému dítěti je poskytována specializovaná péče, individuální setkání s rodiči a v případě potřeby pomoc se sociálními institucemi.
Závěr	Hlavní výhody rozmanitosti a inkluze pro tuto organizaci jsou následující: ■ Vysoká profesionalita týmu zaměstnanců pracujících v mateřské škole. ■ Zapojení do projektů na začleňování dětí ze zranitelných skupin. ■ Individuální přístup ke každé rodině. ■ Poskytování návodů pro zlepšení kvality života a začlenění rodin do společnosti.
Kontakt	"Gorski kat" Kindergarten, Starozagorski bani village, Bulharsko Webové stránky: https://dg16sz.com/ Kontaktní osoba: Maria Gospodinova, Ředitelka email: sdg16sz@abv.bg

INKLUZIVNÍ PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A PÉČE O DĚTI SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Inkluzivní vzdělávání a výchova dětí se SVP.

Cílové skupiny	Děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
Zaměření	Inkluzivní služby a prostředí.
Cíle	Podpora integrovaného vzdělávání a výchovy dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
Metodika	Tato iniciativa je realizována specifickou mateřskou školou společně s Krajským centrem na podporu procesu inkluzivního vzdělávání. Materiální základna je vybavena tak, aby odpovídala výzvam, kterým tato MŠ čelí. K dispozici je arteterapeutická místnost, prostor skupiny je vybaven koutkem s domečkem, kde mohou být děti samy (pokud chtějí), k dispozici je knihovna v kufříku, výtvarný materiál atd. Během pandemie Covid19 poskytuje MŠ přístup ke svým službám online, aniž by bylo ohroženo zdraví účastníků v podpůrném týmu. Podpůrný tým se schází online.
Dopad	Každý školní rok je počet účastníků jiný. Jsou mezi nimi děti se SVP a děti ze zranitelných skupin.
Závěr	Hlavní faktory úspěchu jsou: dobře vyškolený tým, dobrá spolupráce s odborníky a rodiči, zajištění optimálního prostředí pro rozvoj.
Kontakt	DG №33 "Lilac", Stara Zagora, Bulharsko Kontaktní osoba: Lilyana Georgieva, Ředitelka email: cdg33sz@abv.bg

PODPORA PŘÍSTUPNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM DAŇOVÉ ÚLEVY

Podpora obecních pobídek pro ohrožené rodiny.

Cílové skupiny	Děti ze zranitelných skupin, romské děti.
Zaměření	Poplatky za mateřské školy a finanční pobídky pro rodiny v nouzi.

Cíle	Udržitelná strategie na úrovni EU a na národní a obecní úrovni k odstranění finančních překážek v oblasti předškolního vzdělávání a péče o děti ze zranitelných sociálních skupin v Bulharsku, s převážující pozorností věnovanou romské populaci. Specifické cíle projektu: ■ Navýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu na odstranění finančních bariér pro předškolní vzdělávání o 25 milionů leva ročně do roku 2019, což vytváří příležitost k odstranění potřeby spolufinancování předškolního vzdělávání dětí ve věku od 2 do 6 let. ■ Přesvědčení 3 obcí v Bulharsku s významným počtem romské populace, aby využily vlastní zdroje na předškolní vzdělávání s cílem odstranit finanční bariéry snížením finanční spoluúčasti rodičů o 25 %. ■ Budování dovedností a znalostí u rodičů z chudých komunit, aby dokázali obhájit své priority a potřeby před místními orgány. ■ Budování dovedností a znalostí pro obhajobu změn v politice sociálního začleňování na národní a obecní úrovni.
Metodika	Projekt vedlo sdružení Svět bez hranic jako zvolený zástupce neformální sítě "Připraveni na školu" spolu s dalšími 17 nevládními organizacemi.

Dopad	Díky propagačnímu úsilí projektu bylo školné v mateřských školách zařazeno jako způsobilá aktivita do nového postupu financování v rámci Operačního programu Věda a vzdělávání pro inteligentní růst. Koncem října 2018 byl z grantu EHP zahájen program "Místní rozvoj, snižování chudoby a větší zapojení zranitelných skupin". Poplatky za mateřské školy jsou v rámci tohoto programu způsobilým výdajem a na podporu přístupu romských dětí ke vzdělávání a zdravotním a sociálním službám bylo vyčleněno 16 milionů BGN.
Výzvy pro realizaci	▪ Nedostatek míst v mateřských školách ve velkých městech; ▪ Stále chybí oficiální a jasně deklarovaná podpora ze strany Ministerstva financí pro zrušení poplatků pro všechny děti nebo alespoň pro 5-6leté děti.
Kontakt	World Without Borders, Stara Zagora, Bulharsko Webové stránky: https://www.sviatbezgranici.org/ Kontaktní osoba: Gancho Iliev, Chairman of the board email: veselrom@abv.bg

MODEL PŘEDŠKOLNÍ INTEGRACE DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Model předškolní integrace dětí se speciálními potřebami.

Cílové skupiny	Děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
Zaměření	Vytvoření funkčního modelu vzdělávací integrace dětí se speciálními potřebami v hromadných skupinách mateřské školy.

Metodika

V roce 2006 byla v mateřské škole (№ 59, Sofia) otevřena speciální skupina pro adaptaci, motivaci a socializaci dětí se SVP a v roce 2009 byla na základě myšlenky diagnostického týmu mateřské školy otevřena druhá speciální skupina pro vzdělávací integraci dětí se SVP. Jedná se o model vzdělávací integrace (na základě principu pokus-omyl) odborníků a pedagogů. Je to však iniciativa a osobní přání pedagogických pracovníků v mateřské škole a není to nijak regulováno.

Touto iniciativou dali pedagogové šanci všem dětem se SVP, které prošly mateřskou školou, aby se vzdělávaly společně s dalšími dětmi a aby se cítily významné, milované a opečovávané. Denně je s péčí podporují, radí rodičům a ve speciálních skupinách sdílejí s rodiči jejich úspěchy a silné stránky.

Kontakt

Kindergarten № 59 "Elhitsa" - Sofia
 Webové stránky: <http://www.odz59.com/>
 Kontaktní osoba: Violeta Kotseva, Ředitelka
 email: odz59@abv.bg

ČESKÁ REPUBLIKA

ADAPTAČNÍ DNY

Adaptační dny pomáhají dětem s odlišným mateřským jazykem a jejich rodičům přizpůsobit se předškolnímu prostředí.

Cílové skupiny	Nově příchozí děti s odlišným mateřským jazykem. Rodiče těchto dětí.
Zaměření	Pro děti – Adaptace na nové prostředí. Pro rodiče – Orientace v MŠ a jejím fungování.

Cíle	Klidný průběh adaptačního období dítěte v září při nástupu do mateřské školy. Porozumění chodu mateřské školy z pohledu rodiče, seznámení se s prostředím.
Metodika	Tato aktivita probíhá v přípravném týdnu (poslední týden v srpnu), kdy je na to v mateřské škole dostatek prostoru a času. Externí lektorka adaptačních aktivit je přítomna v MŠ společně s tlumočníkem (v MŠ K Lukám je vysoký podíl dětí s OMJ vietnamského původu). Tato aktivita trvá celkem 3 dny, kdy si děti zvykají na prostředí v MŠ a na klasický denní režim. Vše jim je překládáno i do jejich rodného jazyka. První den těchto adaptačních aktivit je svolána i schůzka pro rodiče (taktéž s tlumočníkem), kde paní ředitelka představí chod mateřské školy, jaké pomůcky děti potřebují a jiné organizační informace. Současně zde jsou přítomni i zástupci městské části (Prahy 12), které s pomocí tlumočníka rodičům představí akce, které se v okolí pořádají pro rodiče s dětmi. Financována je celá akce městskou částí z toho důvodu, že do mateřské školy K Lukám dochází z celkového počtu dětí 50 % dětí s odlišným mateřským jazykem. Silné stránky této aktivity: ▪ děti si v bezpečném prostředí zvykají na prostředí MŠ a průběh adaptace je tím podpořen; ▪ rodiče těchto dětí se tímto více zorientují v chodu školky.

Metodika	Nedostatky: ▪ akce probíhá pouze jednou ročně, tudíž děti, které přijdou v průběhu roku se nemohou účastnit; ▪ MŠ potřebuje zdroje od městské části.
Dopad	Děti i rodiče se v prostředí MŠ cítí bezpečně a dobře. Působí to na ně tak, že vedení MŠ má o ně zájem a snaží se jim ulehčit situaci, ve které se nachází. Zároveň to pomáhá i učitelkám v MŠ, protože děti se rychleji adaptují a částečně znají prostředí v MŠ hned od začátku školního roku. Tím se mohou učitelky více soustředit i na české děti, které v září prochází adaptačním obdobím.
Kontakt	META, o.p.s., Praha, Česká Republika Webové stránky: www.meta-ops.cz, www.inkluzivniskola.cz Kontaktní osoba: Kristýna Chmelíková, Odborná pracovnice pro MŠ email: chmelikova@meta-ops.cz

MŠ SLUNÍČKO - BEZPEČÍ A RŮST PRO VŠECHNY DĚTI

"Příkladem dobré praxe je, troufám si říci, naše škola. Škola je otevřená problematice inkluze již od roku 2004. V odborném posunu pomohl pedagogům školy tříletý projekt Dobrý začátek a odborná stáž ve Walesu."

Věnceslava Koubová, MŠ Sluníčko Roudnice n. L., Školní 1805.

Cílové skupiny	Děti 3-6 let; rodiče; učitelé, asistenti pedagoga, experti v oblasti inkluze, veřejnost, zřizovatel školy.
Zaměření	Školení zaměstnanců, finanční odměny, které jdou za dětmi se SVP, užívání přístupů metody Dobrý začátek.
Cíle	MŠ přizpůsobuje podmínky všem skupinám dětí, které do školy přicházejí, včetně dětí s kombinovaným postižením, speciálními vzdělávacími potřebami, dětí s odlišným mateřským jazykem a dětí ze znevýhodněného prostředí.
Metodika	Inkluzivní přístup se odráží ve výchovně vzdělávací práci a v posunu ve vývoji dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Probíhá na úrovni škol, docházejí do nich děti z celé pověřené obce Roudnice nad Labem. Ve velkém procentu se na vzdělávání podílejí i děti jiných národností. MŠ jim pomáhá překonat jazykové bariéry, aby mohly nastoupit do základního vzdělávání. Výše uvedené skupiny zde nacházejí přátelské prostředí a bezpečí. MŠ jim pomáhá překonat jejich specifické problémy. Rodiče dětí, které školku navštěvovaly, ji s důvěrou doporučují svým známým. Nejpotřebnějším zdrojem pro tuto práci je silné personální obsazení a dostatek prostředků pro zaměstnance.

Dopad

Nejlepším výsledkem je samostatnost, ztráta nejistoty a ostychu, získávání sebevědomí těchto dětí. Dopadem je méně péče a prostředků do budoucna. V naší škole je integrováno přibližně 15% dětí, velmi významně se naší péčí osamostatní. Touto péčí jsou ovlivněny tyto děti, (i děti z majoritní skupiny, které se učí toleranci) celé jejich rodiny, pedagogové ve školách, kam děti přecházejí atd. Kvalita se objeví zlepšením schopností dětí v oblasti sociální, řeči (zpočátku některé vůbec nemluví) a všech kognitivních procesů. Děti se zlepšují i v pohybové stránce, překonávají strach, překonávají přiměřené překážky.

Závěr

Přínosem inkluzivního přístupu je socializace a osamostatnění dětí, velký posun ve vývoji mezi vrstevníky a pedagogy, což by se jim v rodině nepodařilo. Inkluzi provádíme od roku 2004. Praxe nám přinesla velké množství zkušeností, pomohli jsme spoustě dětí a jejich rodinám. Zpočátku byly velmi špatné personální podmínky a neměli jsme tolik zkušeností. Když se díváme zpět, nevíme, jak jsme to mohli bez asistentů pedagoga zvládnout. Součástí našeho týmu je vynikající romská učitelka, kterou mnoho jiných škol odmítlo. Jsme na svou práci a vztahy s lidmi pyšní.

Kontakt

Mateřská škola Sluníčko Roudnice n. L., Školní 1805, 413 01 Roudnice n. L., Česká Republika
 Webové stránky: www.slunickoroudnice.cz
 Kontaktní osoba: Mgr., Bc. Věnceslava Koubová, Ředitelka
 email: ms.skolniroudnice@tiscali.cz

METODIKA DOBRÝ ZAČÁTEK

Metodika Dobrý začátek je zaměřena na rozvoj sociálních a emočních kompetencí předškolních dětí.

Cílové skupiny	Děti, rodiče, učitelé.
Zaměření	Školení zaměstnanců; metodika.

Cíle

Metodika Dobrý začátek:

- Je inkluzivní: Je určena pro všechny děti včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Vede děti ke kooperativnímu jednání. Je účinná u dětí s potížemi v chování.
- Je návodná: Představuje konkrétní způsoby práce v oblasti podpory sociálních a emočních kompetencí dětí ve věkovém rozmezí zhruba od 2 do 7 let.
- Je ověřená: Tato metodika je v zahraničí ověřována více než 30 let a má prokázané pozitivní dopady na chování dětí i rodičů. Schola Empirica s metodikou pracuje od roku 2011 a dosud jsme vyškolili 300 pedagogů z celé ČR a aktivity metodiky byly realizovány a hodnoceny v téměř 100 školách.
- Zahrnuje / angažuje rodiče: Zaměřuje se na společné působení a komunikaci pedagogů a rodičů. Máme také program pro rodiče a pro sociální pracovníky.

Hlavní témata:

- Navazování a udržování dobrých vztahů mezi učiteli a rodiči.
- Soužití ve třídě, budování důvěry, vztahů a komunikace.
- Pozitivní pozornost, uznání, a chválení dítěte, podpora vhodného a kooperativního chování.
- Strategie práce s nevhodným chováním dětí.
- Práce s emocemi, sebeovládání.
- Zvládání vzteku a agresivity.
- Řešení problémů a konfliktů ve třídě.

Metodika	Metodika Dobrý začátek je zaváděna na místní úrovni (o její využití mohou požádat konkrétní školky a školy). Metodika využívá maňásky, obrázky; byly taktéž publikovány metodické materiály pro rodiče a učitele. Schola Empirica organizuje školení a poskytuje podporu učitelům, kteří se s touto metodikou učí pracovat.
Dopad	Metodika Dobrý Začátek je založena na důkazech. Schola Empirica začala zavádět tuto metodiku v českých mateřských školách v roce 2011. Od té doby bylo proškolen více než 300 učitelů a metodiku používá více než 100 mateřských školách v celé České republice.
Kontakt	Schola Empirica, Praha, Česká Republika Webové stránky: http://www.scholaempirica.org/ Kontaktní osoba: Egle Havrdová, Ředitelka email: havrdova@scholaempirica.org

ITÁLIE

PRIMA INFANZIA SOCIAL CLUB

“Nehledáme laskavosti, ale možnosti pro všechny děti.” (quoting F.V.).

Cílové skupiny	Ohrožené domácnosti s dětmi ve věku 0-6 let vyloučenými ze školní docházky a sociální pomoci a osamělé ženy bez rodinné sítě, oběti násilí, oběti obchodování s lidmi a migranti.
Zaměření	Neformální vzdělávací cesty pro děti ve věku 0-6 let s cílem bojovat proti vzdělávací, sociální a ekonomické chudobě slabých domácností; podpora v přístupu k formálnímu vzdělávání.
Cíle	Projekt je financován sociálním podnikem CON I BAMBINI, byl zahájen v roce 2018 a v současné době je realizován v rámci partnerství soukromého a veřejného sektoru (univerzity, organizace sociální ekonomiky, veřejné školy atd.). Cílem je bojovat proti vzdělávací, sociální a ekonomické chudobě sociálně slabých domácností s dětmi ve věku 0-6 let vyloučenými ze školní docházky a sociální pomoci. Záměrem intervence je také podpořit matky, usnadnit jim začlenění do sociálního a pracovního kontextu a nabídnout jim možnosti vzdělávání. Kromě toho budou nabídnuty prostory pro dětské hry a vzdělávací, sportovní a kulturní aktivity.
Metodika	V rámci projektu vznikl klub pro děti ve věku 0-6 let, vznikl také psycho-pedagogický tým zaměřený na aktivizaci cest k sebeuplatnění pro matky, vznikl sociální divadelní soubor a vznikla cesta školní inkluze pro děti. V neposlední řadě byl sestaven vzdělávací kurz zaměřený na rodičovství a posilování měkkých dovedností a akce zaměřené na předškolní a mimoškolní sladování.
Hlavní problémy	Chudoba v oblasti vzdělávání a neznalost práv dětí ze strany rodin; byrokracie; digitální propast (např. při registraci pro přístup k veřejným vzdělávacím službám).

Dopad

K dnešnímu dni je mezi příjemci intervence přibližně 180 nezletilých dětí (0-6 let) a 105 žen, převážně samoživitelek, bez rodinného zázemí, obětí násilí, obyvatelek ob-sazených budov a migrantek. Monitorováním dopadu projektu byl pověřen jeden z partnerů projektu.

Závěr

Osvědčila se aktivizace komunitních sociálních procesů, zapojení formálních i neformálních aktérů a zúčastněných stran, včetně rodičů, do definování a provádění činností.

Kontakt

Associazione "Genitori Scuola Di Donato", Rome (IT)
 Webové stránky: <http://www.genitorididonato.it/>, <https://www.facebook.com/primainfanziasocialclub/> and <https://percorsiconibambini.it/primainfanziasc/scheda-progetto/>

Kontaktní osoba: Francesca Valenza, President
 email: valenza.francesca@gmail.com;
primainfanziasc@gmail.com

S.P.E.R.A. PROJEKT – OTEVŘENÉ VZDĚLÁVACÍ A REKREAČNÍ PROSTORY

SPERA chce reagovat na potřebu pomoci rodinám, které žijí v nestabilních a zranitelných oblastech a vykazují zjevné potíže se zajištěním odpovídající péče o psychoafektivní vývoj malých dětí.

Cílové skupiny	Příímí příjemci: děti ve věku 0-6 let, které žijí ve zranitelných oblastech regionu Kampánie - Mercato San Severino (Sa), Ponticelli (Na), Forcella (Na) a Scampia (Na). Nepříímí příjemci: dospělí a komunita; intervence jsou tedy zaměřeny také na posílení postavení rodičů.
Zaměření	Naslouchání lidem v znevýhodněných oblastech, podpora příležitostí k posílení rodičovských dovedností a psychoafektivní pohody dětí.
Cíle	Jeho záměrem je reagovat na potřeby těch rodin, které žijí v nestabilních a zranitelných oblastech a vykazují zjevné potíže při zajišťování odpovídající péče o psychoafektivní vývoj malých dětí, a to jak z důvodu nedostatku rodičovských dovedností, tak z důvodu obtížného přístupu ke službám.
Metodika	Projekt je realizován na regionální úrovni a zahrnuje 2 různé provincie (Neapol a Salerno). Nabízí 3 typy služeb díky spolupráci mezi soukromými sociálními subjekty a institucemi (zejména školami, věznicemi, farnostmi): 1. Podpora rodičovství prostřednictvím poskytování prostor pro sdílení a vzdělávání (formální i neformální); 2. Různé vzdělávací a rekreační prostory a zážitky v kontaktu s přírodou, které děti prožívají společně s rodiči/dospělými; 3. Intervence byly koncipovány v kontextu komunitní péče, jejíž důležitou součástí jsou komunitní iniciativy.

Dopad

Projekt běží dodnes a k hodnocení používá:

- Karty pro monitorování aktivit, na kterých se zaznamenává typ aktivity a počet účastníků;
- Hodnotící dotazníky.

Bylo vytvořeno video, které vypovídá o projektu podle zkušeností provozovatelů a rodičů, a je vytvářen provozní zápisník se souhrnem kvantitativních a kvalitativních údajů.

Závěr

Tento projekt podporuje formy participace, které vytvářejí společné identity a odpovědnosti, posilují vztahovou strukturu a využívají sociální kapitál.

Kontakt

Istituto Suore delle Poverelle

Largo Aldo Capitini, 16

80145 (Napoli)

Tel. 338.6486071

Webové stránky: <https://percorsiconibambini.it/spera/>

Kontaktní osoba: Mariapaola Ramaglia, Communication manager S.P.E.R.A. project

email: spera@istitutopalazzolo.it

ARTLUDIK

Praktické činnosti pro zpřístupnění předškolního vzdělávání.

Cílové skupiny	Děti ve věku od 3 do 10 let.
Zaměření	Navrhovat služby na podporu sociálního začlenění a dostupnosti služeb předškolního vzdělávání a péče pro všechny děti prostřednictvím hry.

Cíle	Artludik je sdružení pro sociální podporu, které před třemi lety založili odborníci z oblasti předškolního vzdělávání a péče a umělci, kteří pracují s lidmi s postižením. Cílem zakladatelů bylo a je přiblížit dětem svět umění a kultury prostřednictvím čtení příběhů, manuálních dovedností a smyslového experimentování s materiály.
Metodika	Sdružení pořádá tvůrčí neformální vzdělávací dílny pro děti. Účastníci většinou pochází z okolí, ale budoucím cílem je stále více spolupracovat se školami. Klíčovým zdrojem je možnost prostřednictvím hry vzdělávat děti a zároveň překonávat jakékoli kulturní nebo psychofyzické bariéry. Soubor nástrojů zahrnuje: manuální dovednosti a Montessori přístup, aktivní pedagogiku, pedagogický model "Reggio-Emilia". Hlavními výzvami jsou: zvládnutí nouzové situace Covid-19 a zavádění odlišného pedagogického přístupu do škol.
Dopad	S ohledem na cíl zapojení škol zatím nebyly zaznamenány znatelné výsledky, projekt již ale získal několik grantů. Poměrně aktivní je stránka sdružení na Facebooku https://www.facebook.com/ArtLudik .
Závěr	Další networking mezi podobně smýšlejícími organizacemi je pro růst tohoto sdružení nutností!

Kontakt

ARTLUDIK, Rome, IT

Webové stránky: <https://artludik.altervista.org/?fbclid=IwAR2t6u3Km2qzAk3g0gEn4jC5eQXdht2cSbc8NoSjN-G5libApEbPkxDmtEZI>

Kontaktní osoba: Cristiana Bolognesi, Spoluzakladatelka
email: artludiklab@gmail.com

LIBELÀ

"LIBELA" je způsob existence, zažíváme 360° inkluzi prostřednictvím arteterapie, která je sama o sobě průřezová a přispívá k vytvoření toho, čemu říkáme "sociální luno".

Cílové skupiny	Děti 0-5 let a jejich rodiče.
Zaměření	Služby na podporu sociálního začlenění a dostupnosti služeb předškolního vzdělávání a péče.
Cíle	"LIBELA" je sdružení založené s cílem podporovat integraci odlišností jako klíčovou hodnotu. Je to organizace, jejímž cílem je posílit a uznat osobní a komunitní zdroje.
Metodika	Arteterapie je spojena s muzikoterapií, tanečně-pohybovou terapií a všemi druhy umění jako nástroji/prostředky, nikoli jako cílem. Zaměření je v současné době místně-regionální a sdružení nabízí kurzy po dohodě s orgány sociálních služeb. Důležitá je integrace mezi komunitou dětí s postižením a bez postižení. Zdroje jsou: obětavost a péče, vytváření vztahů s dalšími organizacemi s cílem posílit partnerství veřejného a soukromého sektoru.
Dopad	Přesné formy monitorování nejsou zatím přesně definovány, nicméně narůstá počet žádostí o účast. Na kvalitativní úrovni: vznikají nové synergie a nové směry a perspektivy. Jsou sbírány ohlasy účastníků prostřednictvím přímé zpětné vazby od rodičů.
Závěr	Doporučení ostatním podobně zaměřeným organizacím: zůstat otevření novým metodikám a dát prostor i hybridním formám experimentování.
Kontakt	Libelà APS, Rome, Italy Webové stránky: http://www.libela.it/ Kontaktní osoba: Fabiana Colajorni, Spoluzakladatelka email: info@libela.it

ASSOCIAZIONE GENITORI SCUOLA "DI DONATO"

"Sdružení je interkulturní, nejde o pouhou inkluzi, ale o skutečnou integraci všech dětí a jejich rodin. Žijeme z bohatství, které nám dává rozmanitost, také díky aktivní roli rodičů při plánování vzdělávání." (quoting M.Z.).

Cílové skupiny	▪ 0-3 školka ▪ 3-6 scuola dell'infanzia, interní "Manin Institute"
Zaměření	Profesní rozvoj; služby na podporu sociálního začleňování a dostupnosti služeb předškolního vzdělávání a péče - všechny kurzy jsou po celý den téměř zdarma.
Cíle	Sdružení založil před 17 lety ředitel školy, profesor Bruno Cacco, který vyzval tehdejší rodiče, aby opravili suterén školy. Od té chvíle se zrodilo sdružení, které dnes čítá přes 300 členů a stále sídlí ve sklepech školy Istituto Comprensivo Manin. Cílem je obnova společných prostor a zapojení dětí a rodin. Jedná se o chráněné, přívětivé místo.
Metodika	Pro děti od 3 let jsou pořádány kurzy tance, motoriky a sborového zpěvu. Aktivita probíhají na lokální úrovni a účastníci pocházejí z různých škol. Na kurzy přijíždějí rodiny z celého Říma (např. Nigerijci, Filipínci, Bengálci). Návštěvníci zde mohou trávit čas a hrát si na dvoře a v herně se specializovanými nástroji, hračkami a pomůckami. V sobotu se koná oblíbený kurz arabštiny pro rodiny z arabské komunity, které se chtějí naučit italsky a jejich děti se učí arabsky. Jedná se však o kurz otevřený pro všechny.
Dopad	V současné době je přihlášeno 300 rodin; kurzů se ročně účastní přibližně 500 osob.
Závěr	Návrh pro podobně smýšlející organizace zní: přikládat větší význam společným prostorům. Klíčovým faktorem je zajistit školení a zvyšování kvalifikace pracovníků zapojených do aktivit.

Kontakt

ASSOCIAZIONE GENITORI SCUOLA DI DONATO, Rome,
Italy

Webové stránky: www.genitorididonato.it

Kontaktní osoba: Maura Zacchi

BAMBINI: DALLA PERIFERIA AL CENTRO

"Tato iniciativa vytvořila hustou síť mezi rodinami, vzdělávací komunitou a územím ve prospěch dětí ve věku 0-6 let, a to díky podpoře partnerství veřejného a soukromého sektoru." (Sara Funaro - radní města Florencie (region Toskánsko, IT) a členka Komise pro vzdělávání, vzdělávací politiku a budování škol ANCI - Národní asociace italských obcí).

Cílové skupiny	Zranitelné děti ve věku 0-6 let a jejich rodiny, zejména rodiče samoživitelé.
Zaměření	Posílení dostupnosti služeb předškolního vzdělávání a péče pro ohrožené děti a jejich rodiny; profesní rozvoj pracovníků předškolního vzdělávání a péče; poskytování a kalibrace vysoce kvalitních služeb; komunitní péče.

Cíle	Cílem projektu financovaného sociálním podnikem Con I Bambini a realizovaného prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru je vytvořit a posílit vztahy mezi rodinami a územím, které je považováno za základ skutečné vzdělávací komunity.
Metodika	Projekt zahrnuje realizaci 10 různých aktivit, které jsou zaměřeny na podporu mateřství a rodičovství, zajištění větší dostupnosti vzdělávacích služeb, zkvalitnění vzdělávacích služeb prostřednictvím kvalifikace pedagogů pomocí experimentálních vzdělávacích kurzů, zapojení rodin.
Dopad	Do projektu je zapojeno 67 zařízení předškolního vzdělávání a péče (30 pro děti ve věku 0-3 let a 37 pro děti ve věku 3-6 let) z 20 malých, středních a velkých měst pokrývajících 8 různých italských regionů. V zapojených zařízeních předškolního vzdělávání a péče bylo navrženo 10 různých služeb s cílem rozšířit možnosti cílených a inovativních intervencí určených pro přibližně 1 500 dětí a 380 rodičů (zejména matek).

Závěr

Partnerství veřejného a soukromého sektoru a zapojení různorodých územních aktérů (od rodin po soukromé subjekty a veřejné orgány) představují přidanou hodnotu této iniciativy. Rovněž důkladné průběžné a následné monitorování její účinnosti a významu umožnilo kalibrovat, posílit a rozšířit dopad navrhovaných služeb, což přispělo k vytvoření pevného základu pro udržitelnost. Konsorcium v současné době zejména hledá další finanční prostředky na udržení činnosti prostoru Neo-Mamme ("nové matky").

Kontakt

Con.Opera Social Coop, Florence, Italy
Webové stránky: <https://percorsiconibambini.it/bambinialcentro/scheda-progetto/>
Kontaktní osoba: Alfonso Dell'Orso, Projektový manažér
email: bambinidallaperiferiaalcentro@conopera.it

NIZOZEMSKO

ŠKOLY PŘÁTELSKÉ K JAZYKŮM

Škola přátelská k jazykům vítá a oceňuje všechny jazyky, kterými hovoří žáci, zaměstnanci a rodiče.

Cílové skupiny	Škola přátelská k jazykům (LFS) je přístup zdola nahoru, zahrnující celou školní komunitu.
Zaměření	Inovativní postupy zaměřené na zvýšení rozmanitosti a rovnosti. LFS je globální síť mezinárodních, soukromých a veřejných základních a středních škol.

Cíle	LFS spoluzaložily Ellen-Rose Kambel (ředitelka nadace Rutu) a Emmanuelle Le Pichon-Vorstman (docentka, OISE, University of Toronto). LFS je iniciativou nadace Rutu Foundation for Intercultural Multilingual Education, neziskové organizace se sídlem v Amsterdamu. LFS si představuje svět, ve kterém mají všechny děti přístup k jazykově přívětivému vzdělávacímu prostředí, kde se cítí být přijímány a oceňovány za to, kým jsou, a kde děti mohou mluvit svým mateřským jazykem.
Metodika	Školy LFS mají flexibilní a realistický jazykový plán vypracovaný všemi členy školy a přizpůsobený vlastním potřebám školy se zaměřením na vytvoření inkluzivního a jazykově přátelského vzdělávacího prostředí pro všechny žáky. Školy LFS se písemně zavazují, že děti nebudou ve škole trestány ani odrazovány od používání vlastního jazyka. Školy mají dva roky na to, aby plán vypracovaly tak, že ho vyzkouší a v případě potřeby upraví. Učitelé jsou otevření používání mateřských jazyků ve výuce, a pokud žáci prokážou své dovednosti nebo znalosti ve svém mateřském jazyce, jsou ceněny stejně vysoko jako dovednosti nebo znalosti v angličtině (školním jazyce). Zapojením do sítě LFS získají školy přístup do celosvětové sítě škol a podobně smýšlejících učitelů a odborníků, kde mohou sdílet nápady, videa a nejnovější výsledky výzkumu. Učitelé a zaměstnanci se také setkávají během konferencí LFS. Zaměřují se na vzájemné učení.

Dopad	Více než 3 000 studentů je zapsáno do 12 certifikovaných LFS. Probíhá interní hodnocení, které bude dokončeno do poloviny roku 2021. Děti, učitelé, ostatní zaměstnanci škol a rodiče jsou součástí tohoto procesu.
Svědectví	Ředitel školy: Zvýšilo se zapojení rodičů. Žáci se zdají být šťastnější a nadšenější. Jasný plán pomohl učitelům vytvořit jednotnou vizi. Škola: Děti vyzařují větší sebedůvěru, když mohou používat svůj vlastní jazyk, jsou zvědavější vůči jiným jazykům a uvědomují si, že ostatní žáci doma také mluví jinými jazyky. Žáci jsou také sebevědomější, když je jejich mateřský jazyk uznáván.
Závěr	Hlavním přínosem pro školy, které se chtějí stát LFS, je práce na konkrétním plánu, jak zahrnout všechny jazyky, kulturní zázemí a identity svých žáků i jejich rodičů/pečovatelů. Protože neexistuje žádný plán, co musí školy dělat, vypracují si školy vlastní plán podle svých potřeb. To znamená, že i malé kroky (jako je pozvání rodičů, aby napsali přání pro své děti v jejich mateřském jazyce) okamžitě vytvoří pocit sounáležitosti a jednoty. A tip na úspěch od jedné z LFS: "Začněte malými kroky a ono to začne růst samo! Nakonec si každý uvědomí, jak může posílit postavení všech dětí."
Kontakt	Webové stránky: https://languagefriendllyschool.org/ Kontaktní osoba: Dr. Ellen-Rose Kambel, Ředitelka Rutu Foundation email: info@languagefriendllyschool.org

KindeRdam - BUDOVÁNÍ DEMOKRATICKÉ KOMUNITY

Nejsou to velké činy, které nám umožňují žít v demokracii, ale malé, "obyčejné" věci, díky nimž může demokratická společnost vzkvétat.

Cílové skupiny	Děti (0-12 let) a jejich rodiny; vychovatelé, pedagogičti koučové, vedoucí pracovníci, rodiče, externí subjekty (školy, odborná centra atd.).
Zaměření	Tato inovativní intervence, kterou iniciovalo vedení a zaměstnanci KindeRdam, se zaměřuje na vytvoření demokratické a inkluzivní péče o děti v pěti krocích: 1. Zjištění, co je v každodenní praxi potřeba, aby se děti a odborníci cítili a fungovali lépe; 2. Provedení praktického interního výzkumu praxe s podporou různých akademických institucí a dalších odborníků; 3. Provedení inventury již dostupných materiálů; 4. Spolupráce s externími odbornými stranami; 5. Vypracování materiálů pro pedagogy, další odborníky a rodiče.
Cíle	Cílem této intervence je vybudovat komunitu, v níž se lidé cítí navzájem propojeni bez ohledu na svůj původ, kulturu, barvu pleti nebo náboženství; podporovat malé děti v uplatňování demokratických hodnot (zodpovědnost, péče o sebe a ostatní a využívání dialogu k hledání řešení); motivovat děti, aby se navzájem poznávaly a zajímaly se o sebe; a zajistit, aby se rodiče cítili vítáni a zapojeni do péče o své děti.
Metodika/ Východiska	Intervence vychází z přesvědčení, že pozitivní interakce dodávají dětem větší sebedůvěru a přispívají k budování komunity a že péče o děti je aktivita, během které se děti setkávají a je věnována pozornost jejich potřebám a nadání. Při řešení problémů, které vyžadují trvalé úsilí, je dobré začít projektem, který je v souladu s politikou obce. Klíčovým rysem intervence je přístup založený na silných stránkách. Vedoucím jsou kladeny následující otázky: Jaké osvědčené postupy již existují? Jaké jsou oblasti ke zlepšení, pokud jde o demokratické chování dětí a pedagogů?

Metodika/ Východiska	Dalším důležitým faktorem úspěchu je provádění výzkumu na toto téma a spolupráce s akademickou obcí a odborníky. KindeRdam se podílí na výzkumu rozmanitosti v péči o děti společně s Elly Singer a Anke van Keulen. Vychovatelé v péči o děti zkoumají svou praxi, diskutují o výsledcích v týmech a provádějí úpravy. Největší výzvou je vytrvat a pochopit, že budování demokratické komunity vyžaduje pokusy a omyly a hlavně čas.
Dopad	KindeRdam hodnotí pedagogickou kvalitu pomocí nástroje "Pedagogische praktijk in Beeld (PiB)", který vyvinul KindeRdam a Nizozemský institut mládeže na základě ověřeného nástroje používaného inspekcí péče o děti v Nizozemsku. Hlavním dosavadním výsledkem je posun v myšlení pedagogů, odborníků a rodičů v oblasti péče o děti směrem k více demokratickému společenství.
Závěr	Přestože je projekt teprve v polovině svého trvání, přínosy diskusí o demokratickém prostředí jsou viditelné. Rada zní: při zavádění změn vycházejte z toho, co již existuje, zaujměte aktivní přístup a zapojte do dialogu všechny aktéry včetně dětí.
Kontakt	KindeRdam childcare organisation, Rotterdam, The Netherlands Webové stránky: www.kinderdam.nl Kontaktní osoba: Simon Hay, Pedagožka email: s.hay@kinderdam.nl

ZAANSTAD, PRVNÍ JAZYKOVĚ PŘÍVĚTIVÁ OBEC V NIZOZEMSKU

Výzkumem podložená politika, která uznává mnohojazyčné zázemí dětí migrantů, důležitost přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči a víceodvětvovou spolupráci.

Cílové skupiny	Rodiče, odborníci, obecní instituce.
Zaměření	Politika: Dvojazyčnost jako norma pro děti z migrant-ského prostředí.
Cíle	V roce 2020 obec Zaanstad (severně od Amsterdamu) vypracovala a přijala politiku (spolu s rozpočtem) v oblasti dvojazyčnosti se zaměřením na děti s migračním původem. Zaanstad se tak stal první jazykově přívětivou obcí v Nizozemsku. Cílem této politiky je usnadnit výuku nizozemštiny vytvořením co nejlepších možností pro její osvojení. Snaží se informovat rodiče o tom, jak podporovat jazykový rozvoj jejich dětí, a sjednotit a sladit sdělení o jazykovém rozvoji, která rodičům předávají různí odborníci.
Metodika	V Nizozemsku se důrazně doporučuje používat jako hlavní jazyk nizozemštinu. V předškolním vzdělávání a péči je nizozemština vyučovacím jazykem a děti, které ji dobře neovládají, zaostávají. Z tohoto důvodu se spojili různí aktéři (veřejné zdravotnictví, vysoká škola, denní centra, místní knihovna atd.) a shodli se, že nesouhlasí se zprávami zasílanými rodičům s migračním pozadím. Ačkoli byl problém identifikován pouze ve dvou okresech, obec se rozhodla zavést tuto politiku na celém svém území. Obec si stanovila následující vizi: <i>"Uznáváme vícejazyčnou identitu vícejazyčného dítěte a vítáme každé dítě v jeho celistvosti. Uznáváme a oceňujeme mateřský jazyk a kulturu dítěte"</i> . Tato politika vychází z výsledků výzkumu a vědeckých poznatků týkajících se výuky druhého jazyka.

Metodika	Kromě motivace rodičů k tomu, aby s dětmi mluvili v jejich rodném jazyce, jsou všechny strany povinny motivovat rodiče k tomu, aby své děti zapsali do programů předškolního vzdělávání a péče. Souběžně s touto novou politikou bude obec v širším měřítku pracovat na společné vizi pedagogické kvality v předškolním vzdělávání a péči a ve školách.
Dopad	Proces je teprve na začátku. Vše závisí na politické vůli a rozhodnutích zastupitelstva obce. Jedná se však o cenovou iniciativu, protože ukazuje, že existuje způsob, jak vyvážit potřebu podporovat výuku nizozemštiny a zároveň zachovat mateřské jazyky obyvatel obce. Ukazuje také význam spolupráce různých sektorů.
Závěr	Aby bylo možné problém řešit, je třeba si ho přiznat. Je nutné přijímat dobře informovaných rozhodnutí, založená na sběru dat a přehledu literatury. Je také důležité, aby různé instituce spojily své síly a pracovaly na dosažení stejného cíle napříč sektory, pozicemi a věkovým spektrem.
Kontakt	Municipality of Zaanstad Webové stránky: Tweetaligheid wordt de norm voor kinderen met migratieachtergrond - Zaanstad https://zaanstad.raadsinformatie.nl/document/9201762/1/Bijlage_Begroting_2021-2024

DENNÍ CENTRUM LUDENS

Ve střediscích denní péče o děti LUDENS se zaměstnanci snaží dát všem dětem prostor, aby mohly být samy sebou. Děti vyrůstají s důvěrou v sebe navzájem i v sebe sama. Prostřednictvím hry se děti rozvíjejí v plnohodnotné osobnosti, které jsou součástí nizozemské společnosti.

Cílové skupiny	Děti, instituce, rodiny a místní komunita.
Zaměření	V Ludens se zaměřujeme na vytváření podpůrného prostředí, ve kterém mohou děti objevovat svět a rozvíjet se hrou, svým vlastním způsobem a tempem, aby vyrůstaly s důvěrou v sebe navzájem i v sebe sama. Prostřednictvím hry se děti vyvíjejí v plnohodnotné osobnosti, které jsou součástí nizozemské společnosti.
Cíle	Pedagogická vize LUDENS je založena na důvěře v děti a na přesvědčení, že jsou samy strůjci svého rozvoje, k němuž dochází, když se jim daří dobře a jsou zapojeny do hry. Hlavními cíli LUDENS je vzdělávat pedagogické pracovníky tak, aby dětem poskytovali emocionální bezpečí, umožňovali dětem rozvíjet sociální kompetence a podporovali děti v tom, aby žily v souladu s hodnotami a normami nizozemské společnosti.
Metodika	V plánu obecné pedagogické politiky LUDENS je popsán způsob řešení inkluze a rozmanitosti a jsou uvedeny konkrétní inkluzivní postupy. To pomáhá pedagogickým pracovníkům a vychovatelům ve školách dát někdy abstraktním pojmům "ruce a nohy". Obecný plán je převeden do Měřiče růstu (částečně inspirovaného programem Peaceable Preschool-program), který obsahuje 10 položek založených na 6 interakčních dovednostech, rozdělených do témat: občanská výchova, hravý rozvoj a wellbeing .

Metodika

Přestože myšlenky a hodnoty inkluze a demokratického mírového dialogu jsou zakotveny ve všech postupech a pedagogické filozofii LUDENS, druhá položka Měříče růstu je věnována právě tématu "Každý jsme jiný" a zdůrazňuje vlastní způsob bytí a učení. Dětem je dán prostor k účasti a vyjádření jejich názorů. LUDENS uznává, že děti zajímají rozdíly a podobnosti a že potřebují povzbuzení, aby se jimi mohly s respektem zabývat. Při každodenních činnostech pojmenovávají rozdíly mezi dětmi a jejich rodinami a diskutují o nich; hovoří o tom, že každý má jedinečné rysy chování, talenty a povahové vlastnosti, které si zaslouží respekt; dbají také na to, aby pro děti ze speciálními potřebami bylo ve skupině místo; spory a konflikty řeší mírumilovně a konstruktivně; zajišťují rozmanitost materiálů a hraček, hudby, her a zábav, které představují děti všech tvarů/velikostí/barev/kultur, aby se každé dítě mohlo s materiály a činnostmi ve skupině ztotožnit a poznat samo sebe. Od pedagogických pracovníků se očekává, že budou hledat způsob, jak přistupovat k individualitě každého dítěte, věnovat pozornost rozdílným a podobnostem mezi dětmi, poskytovat materiály, s nimiž se mohou všechny děti ztotožnit, a zajistit, aby děti se speciálními potřebami nebo problémovým chováním měly ve skupině své místo, a přijímat ostatní bez odsuzování a předsudků. Zvláštní pozornost je věnována pedagogickému koučování vychovatelů.

Dopad

V rámci projektu ISOTIS byla provedena evaluace, z níž vyplývá, že děti vnímají rozdíly mezi jazyky, kulturou atd., ale nevadí jim to, protože si více cení pozitivních vztahů s vrstevníky, učiteli a rodinou! Pravidelné monitorování a hodnocení probíhá v týmech prostřednictvím zapojení pedagogických pracovníků. Své slovo mají také rodiče a rady rodičů.

Kontakt

LUDENS, Utrecht, The Netherlands
 Webové stránky: www.ludens.nl
 Kontaktní osoba: Jitske Rienstra, Pedagogická pracovnice
 email: j.rienstra@ludens.nl (+31)6 57 22 14 44

SLOVENSKO

HRAČKOU K INKLUZI

Hrací centra Hračkou k inkluzi jsou dobře vybavené prostory, které poskytují bezpečné prostředí pro hru a učení dětí a pro jejich rodiče, aby se mohli setkávat a dozvídat se o důležitých tématech a zároveň budovat svou důvěru v institucionální prostředí.

Cílové skupiny	Romské děti (0-8 let) ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí, jejich rodiče, místní zúčastněné strany (starostové, zastupitelé, vedoucí představitelé obcí, starší členové komunit), odborníci a profesionálové pracující s romskými dětmi.
Zaměření	Celkovým cílem je bojovat proti segregaci romských dětí a rodin a posílit sociální soudržnost prostřednictvím inkluzivních komunitních služeb předškolního vzdělávání a péče. Projekt podporuje aktivní zapojení romských i neromských komunit do služeb předškolního vzdělávání a péče prostřednictvím rozvoje center, která poskytují přístup ke kvalitním neformálním službám.

Cíle	Iniciativa usiluje o větší vstřícnost a odpovědnost místních orgánů vůči marginalizovaným romským komunitám, budování kapacit místních orgánů a zástupců romských komunit pro zavedení inkluzivních politik, posílení romských rodin skrze podporu romských rodičů v jejich úsilí o výchovu dětí v bezpečném rodinném prostředí. Iniciativa poskytuje rodičům informace, zprostředkovává znalosti o vývoji v raném dětství a efektivních rodičovských technikách, pomáhá zlepšit komunikaci a porozumění mezi rodiči a dětmi a podporuje pozitivní rodičovské postoje ke vzdělávání. Jejím cílem je zvýšit počet romských dětí v mateřských školách, zlepšit vzájemnou toleranci mezi romskými a neromskými rodiči, rozšířit nabídku vzdělávacích materiálů pro děti z marginalizovaných romských komunit, budovat důvěru mezi všemi zúčastněnými stranami, naučit děti smysluplně trávit volný čas, pomoci romským rodičům připravit děti na školu a zlepšit sociální dovednosti, výsledky, chování a školní docházku romských dětí.
-------------	---

Metodika	Projekt využívá mapování zúčastněných stran, analýzy místních potřeb a problémů, vytvoření místních akčních týmů, školení školitelů, školení odborníků, realizaci komunitních neformálních vzdělávacích aktivit a program návštěv v domácnostech, které jsou realizovány ve 4 stávajících centrech hry.
Dopad	Projektu se účastní 200 romských dětí (ve věku 0-8 let) a jejich rodin (80 rodin); 100 neromských dětí (ve věku 0-8 let) a jejich rodin (60 rodin); 10 školitelů předškolního vzdělávání a péče; 80 pedagogů, pracovníků předškolního vzdělávání a péče, dobrovolníků.
Závěr	Projektové aktivity vedly ke zvýšení sebevědomí dětí a jejich rodin, rodiče a prarodiče získali větší jistotu ve svých rodičovských dovednostech a zvýšila se jejich účast na službách předškolního vzdělávání a péče a na životě místní komunity. Projekt pomohl vytvořit lepší podmínky pro učení a rozvoj v inkluzivním a přívětivém prostředí předškolního vzdělávání a péče a umožnil lepší spolupráci s rodinami a komunitami. Snížil také míru segregace Romů, pomohl místním a vnitrostátním zúčastněným stranám získat znalosti, porozumění a dovednosti, aby byly schopny posílit sociální soudržnost a bojovat proti segregaci, vedl k většímu zapojení rodičů prostřednictvím společných aktivit romských a neromských rodin ve formálních a neformálních zařízeních předškolního vzdělávání a péče a zlepšil zkušenosti dětí při přechodu na nový systém. Odborníci v oblasti předškolního vzdělávání a péče získali nové dovednosti a nástroje pro budování porozumění a důvěry mezi různými kulturami. Zároveň se zvýšila zastupitelnost a viditelnost členů romské komunity a jejich hlas a potřeby jsou nyní lépe zastoupeny.
Kontakt	Skola dokoran – Wide Open School n. o. Webové stránky: www.skoladokoran.sk Kontaktní osoba: Denisa Sklenkova email: info@skoladokoran.sk

AFLATOT

Metodika AFLATOT pomáhá dětem budovat jejich sociální a ekonomické postavení a inspiruje je k tomu, aby se aktivně podílely na vytváření spravedlivějšího světa. Zapojuje rodiče a pedagogy do používání inovativních a na dítě zaměřených výukových metod.

Cílové skupiny	Děti ve věku 3-6 let, rodiče, učitelé, školitelé.
Zaměření	Sociální a finanční vzdělávání - inovativní výukové metody. Tento projekt kombinuje kvalitní výukové materiály s učením formou hry a aktivními metodami učení, pomáhá dětem rozvíjet proaktivní postoje, praktické dovednosti a hodnoty. Buduje pozitivní postoje k životnímu prostředí a podporuje respekt k rozmanitosti pohlaví, náboženství a kultur. Podporuje roli rodičů a rodin.
Cíle	Program Aflatot pro děti ve věku 3-6 let byl zahájen v roce 2015 na Slovensku a je součástí širšího programu Aflatoun. Aflatoun International využívá model sociální franšizy k propojení a spolupráci s organizacemi a vládními institucemi po celém světě. Posláním programu je zajistit všem dětem a mladým lidem, zejména těm nejzranitelnějším, přístup ke kvalitnímu, inkluzivnímu a na děti zaměřenému sociálnímu a finančnímu vzdělávání.
Metodika	Program je určen pro všechny děti bez ohledu na jejich vzdělávací potřeby. Metodiku lze přizpůsobit různým prostředím a věkovým kategoriím. Do programu jsou zapojeny celé rodiny prostřednictvím úkolů, na kterých děti pracují doma s rodiči. Program podporuje zapojení rodičů do vzdělávání dětí, posiluje komunikaci a pomáhá vytvářet citové pouto mezi dětmi a rodiči. Tato forma zapojení zvyšuje zájem rodiny o spolupráci se zařízením předškolního vzdělávání a péče. Odstraňuje bariéry, které existují mezi domácím prostředím dítěte a odborníky v oblasti předškolního vzdělávání a péče, a vytváří spojení, které je pro dítě přínosné.

Metodika	Program podporuje používání metod zaměřených na dítě. Je realizován v mateřských školách, základních školách a komunitních centrech a byl uznán slovenským Ministerstvem školství jako pozitivní inovace v oblasti sociální a finanční gramotnosti.
Silné stránky	Využívání metod zaměřených na děti: program pomáhá rozvíjet zájmy dětí tím, že jim umožňuje sdílet nápady a iniciovat projekty; podporuje hravé učení, které podněcuje kreativitu a schopnost řešit problémy. Uznává důležitost vztahů: metoda je založena na vztazích s vrstevníky, učiteli a rodinou - děti se učí, jak se chovat k ostatním, oceňovat je a projevovat empatii. Podporuje zapojení rodiny: díky jedinečnému propojení sociálního a finančního vzdělávání může program ovlivnit sociální a emocionální rozvoj dětí.
Dopad	V roce 2019/20 realizovalo program Aflatot 10 zařízení a aktivit se zúčastnilo přibližně 700 dětí a rodičů. Podobné počty se očekávají i v roce 2020/21, zároveň se posiluje aktivní práce s rodinami. V roce 2020/21 provádí Nadace Open Society Foundation evaluaci programu Aflatot na vzorku cca 300 dětí.
Závěr	Děti jsou schopny lépe vyjadřovat své emoce a zvládat své chování, spolupracovat a být ohleduplnější. Učí se samostatně myslet a jednat, jsou zodpovědnější a dokáží jít za svými sny.
Kontakt	Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF, Bratislava, Slovensko Webové stránky: www.osf.sk Kontaktní osoba: Erika Szabóová, Projektový manažér email: erika.szaboova@osf.sk

DETSTVO DEŤOM

Rodičovské centrum Detstvo deťom v Dobšíně je jedinečným projektem a příkladem komplexního přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči.

Cílové skupiny	Kojenci a malé děti ve věku 0 - 3 let, předškoláci ve věku 4 - 6 let, nulté ročníky, mladší žáci; ohrožené dívky ve věku 11 - 15 let (budoucí matky), mladí rodiče (Romové ze sociálně znevýhodněné komunity), těhotné ženy, zkušené matky z komunity, které pracují jako peer-aktivistky a mentorky rané intervence v komunitě a v domácím prostředí rodin.
Zaměření	Rodinné centrum Domček poskytuje včasnou intervenci romským dětem (hovořícím romsky) ze sociálně znevýhodněného prostředí, které se ocitly v chudobě. Zaměřuje se na děti, jejich rodiče a celou rodinu. Pomáhá rodičům zajistit optimální prostředí pro rozvoj jejich dětí a připravuje děti na zahájení povinné školní docházky ve věku 6 let a na to, aby ve školním prostředí dobře prospívaly.
Cíle	Občanské sdružení Detstvo deťom založily dvě místní učitelky - Norika Liptáková a Erika Polgáriová. V prosinci 2013 otevřely rodičovské centrum Domček. Sdružení usiluje o to, aby děti ze sociálně znevýhodněného prostředí měly reálnou šanci prožít důstojné a bezstarostné dětství a získat základní dovednosti a návyky potřebné pro úspěšný život.
Metodika	Pracovníci sdružení pracují přímo a pravidelně s dětmi, matkami/rodiči a celými rodinami z komunity jak v rodinném centru, tak v jejich domácnostech. Práci realizují odborníci, ale ženy z místní romské komunity jsou aktivně zapojeny jako peer aktivistky a mentorky působící v domácím prostředí rodin.

Metodika

Rodinné centrum nabízí celou řadu aktivit:

- Amálky - přímá práce s kojenci, batolaty a předškolními dětmi a jejich matkami v jejich domovech, kterou vykonávají "Amálky" - peer aktivisté a mentoři z komunity.
- Klub matek - přímá práce s kojenci a dětmi do 3 let a jejich matkami v rodinném centru, kterou vede studentka sociální práce za účasti mentorů z komunity.
- Montessori klub - přímá práce s dětmi ve věku 1-4 roky a jejich matkami v rodinném centru.
- Montessori aktivity vede certifikovaná lektorka, zapojeni jsou mentoři z komunity.
- Tvořivé Montessori dílny - kde si matky vyrábějí jednoduché hračky a učební pomůcky z běžně dostupného a odpadového materiálu na základě Montessori principů.
- Klub předškoláků - přímá práce s předškoláky ve věku 3-5 (6) let a jejich matkami zaměřená na školní připravenost dětí pod vedením studentky sociální práce. Zapojeny jsou matky z komunity.
- Poradenství pro matky/rodiny s novorozenci v rodinném centru a jejich domácím prostředí se zapojením mentorů z komunity.
- Poradenství pro nezletilé a dospívající matky, které jsou poprvé matkami, se zapojením zkušenějších matek z komunity.
- Klub Babinec - přímá práce s ohroženými dívkami ve věku 11-15 let, vedená učitelkou a školní psychologou; setkání klubu se zaměřují na vztahy, plánované mateřství a další témata, jako je raná péče, těhotenství, hygiena, výživa, budování vztahu k dítěti.
- Hrací centrum Hračkou k inkluzi.
- Vzdělávací aktivity.
- Příprava metodických materiálů.
- Spolupráce s různými aktéry včetně Středisek rané péče v Košicích a Rožňavě, kulturních středisek v okolních městech, mateřské a základní školy v Dobšíně, terénních sociálních pracovníků, zdravotních pedagogů a dalších organizací.

Dopad

230 osob/140 dětí.

Kvalita je měřena prostřednictvím pravidelných intervencí a testování dětí zapojených do dlouhodobých aktivit ve spolupráci se Střediskem speciálně pedagogického poradenství.

Výsledky

Děti vykazují pokroky ve všech oblastech, stávají se z nich sebevědomější předškoláci a úspěšní a sebevědomí školáci s lepší znalostí vyučovacího jazyka. Rodiče se stávají samostatnějšími, sebevědomějšími, kompetentnějšími, zodpovědnějšími a schopnějšími efektivně hospodařit s domácností a rodinnými financemi. Ženy jsou více emancipované, kvalita jejich života je lepší a projevují rostoucí zájem o aktivity, poradenství a informace o rané péči o děti.

Závěr

Více pozitivních příkladů v komunitě vede k odstranění předsudků, postupným pozitivním změnám, respektu a přijetí jinakosti a rozmanitosti ve společnosti.

Kontakt

Detstvo deťom, Dobšiná, Slovensko
Webové stránky: www.dede.sk; <https://www.facebook.com/DetstvoDetom>
Kontaktní osoba: Eleonóra Liptáková, Ředitelka
email: detstvodetom@gmail.com

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

MEN IN THE EARLY YEARS

MITEY je celonárodní síť a kampaň financovaná Ministerstvem školství a vytvořená Institutem otcovství, jejímž cílem je vytvořit nástroje, které přilákají více mužů do předškolního vzdělávání a podpoří je, jakmile budou přijati.

MITEY je lídrem v prosazování rovnosti žen a mužů v předškolním vzdělávání a péči ve Spojeném království. Jeho řídicí skupina se skládá z organizací zabývajících se genderovou rovností.

Cílové skupiny	Muži, kteří chtějí pracovat v předškolním vzdělávání a péči, vedoucí pracovníci a zaměstnanci předškolního vzdělávání a péče, personalisté.
Zaměření	Zlepšení zastoupení mužů v předškolním vzdělávání a péči.

Cíle	V roce 2019 byly vytvořeny webové stránky a nástroje MITEY. Institut otcovství se problematice mužů v předškolním vzdělávání a péči věnuje již více než 20 let, a přestože se kolem posílení zapojení mužů v tomto sektoru vedla spousta diskusí, mnoho konkrétních změn se neuskutečnilo. Po realizaci projektu zaměřeného na zapojení mužů do předškolního vzdělávání a péče v rámci Londýna vyplynula z klíčových zjištění potřeba celonárodní kampaně, která by vybudovala prostor pro muže v tomto sektoru, aby byli motivováni, spokojeni s volbou povolání a cítili se vítáni (protože jejich počet je velmi nízký), a také by poskytla prostor, kde by zaměstnavatelé mohli získat nápady, jak zaměstnat více mužů ve svých řadách, a podpořit ty, které zaměstnávají. Přibližně v této době vydalo Ministerstvo školství svou Strategii pro pracovníky v předškolním vzdělávání, která obsahovala část věnovanou genderové diverzitě. Na základě dalšího výzkumu vznikl projekt MITEY, který se zabýval klíčovými potřebami v oblasti začleňování žen a mužů v předškolním vzdělávání a péči. Hlavním cílem a vizí projektu MITEY je vytvořit "genderově smíšenou pracovní sílu v předškolním vzdělávání, kde dobře odměňování, vysoce kvalifikovaní odborníci poskytují nejvyšší a genderově citlivou výchovu a péči dětem ve svém zařízení". Toho bylo dosaženo vytvořením nástrojů na podporu zařízení předškolního vzdělávání a péče při získávání mužů do svého odvětví a pochopením významu a závazku k vytvoření genderově smíšené pracovní síly.
-------------	---

Metodika

V rámci kampaně byly vytvořeny zdroje založené na osvědčených postupech a důkazech. V roce 2019 byla také uspořádána konference. Webové stránky obsahují informace, případové studie, nástěnku pracovních míst pro muže a informace a školení pro zaměstnavatele, jakož i následující zdroje:

- Charta MITEY
- Deset mýtů MITEY
- Průvodce MITEY pro nábor mužů
- Průvodce MITEY pro komunikaci s rodiči v souvislosti s mužskými zaměstnanci
- Průvodce MITEY pro kariérní poradce

Dopad

Dopad je obtížné měřit z důvodu omezeného financování. K Chartě MITEY se však dosud přihlásilo 50 osob a podle odhadů to představuje přibližně 1000 zařízení předškolního vzdělávání a péče ve Spojeném království. Ti, kteří se k Chartě přihlásili, obvykle zastupují velké organizace, nikoliv jednotlivce. V důsledku toho je obtížné změřit, do jaké míry byla Charta zavedena. MITEY však provede průzkum, jak je Charta v každé z těchto organizací uplatňována. Další 500 osob získalo přístup k online zdrojům a je zařazeno do e-mailové databáze MITEY. Zdroje jsou nyní dostupné bez nutnosti registrace, což však omezuje možnost měření jejich využívání.

V září 2019 se v Londýně konala národní konference, které se zúčastnilo 140 delegátů a 13 řečníků. Celkem 98 % účastníků uvedlo, že byli buď velmi spokojeni, nebo spokojeni: "Byla to úžasná kombinace moderního myšlení o genderu, praxi a politice, hlasů mužů pracujících ve svém oboru a skutečně konstruktivních dialogů mezi muži a ženami". Tato akce také umožnila účastníkům MITEY navázat kontakty s dalšími organizacemi - jedním z klíčových kontaktů byla organizace Gender Action, což je program udělování cen, který podporuje rozvoj celoživotního přístupu ke zpochybňování genderových stereotypů. Byl také vytvořen profil na Twitteru, který má 723 sledujících, a MITEY bylo v období od dubna 2019 do března 2020 zmíněno ve 40 tiskových zprávách v celé Velké Británii.

Dopad

Zlepšil se postoj k mužům v předškolním vzdělávání a péči a osoby pracující v tomto odvětví si mnohem více uvědomují důležitost prosazování rovnosti žen a mužů. Mnoho lidí nyní rozpoznává název MITEY a rozumí jeho koncepci. V průběhu kampaně se objevilo méně kritických postojů a stereotypních výroků a došlo k většímu pochopení. Díky kampani MITEY byl nyní financován pilotní projekt učňovské přípravy ve Manchesteru, který pomůže překonat bariéry v oblasti předškolního vzdělávání a péče tím, že podpoří 12 studentů mužského pohlaví v rámci jejich vzdělávání na úrovni 2 v Kids Planet Day Nurseries - třetího největšího soukromého poskytovatele jeslí ve Velké Británii.

Kontakt

Fatherhood Institute/MITEY, UK
Webové stránky: <https://miteyuk.org/>
Kontaktní osoba: Jeremy Davies
email: J.Davies@fatherhoodinstitute.org

RIGHTS RESPECTING SCHOOLS

Cena Rights Respecting Schools Award (UNICEF UK) spolupracuje s poskytovateli předškolního vzdělávání a péče na vytváření bezpečných a inspirativních míst pro učení, kde jsou děti respektovány, kde se rozvíjí jejich talent a kde mohou prospívat.

Cílové skupiny	Děti, učitelé, vedoucí pracovníci předškolního vzdělávání a péče.
Zaměření	Zvláštní ustanovení pro zlepšení inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči - kampaně, zavádění inovativních služeb/nástrojů, návrh kurzů, opatření ke zlepšení poskytování služeb.

Cíle	Tento program byl zahájen v roce 2006 a oceňuje poskytovatele vzdělávání, včetně těch v rámci předškolního vzdělávání a péče, kteří uznávají práva dětí a podporují povědomí o těchto právech u těch, které učí a o které pečují. Poskytovatelé předškolního vzdělávání a péče by měli usilovat o to, aby tato práva začlenili do své každodenní praxe a poskytli tak dětem co nejlepší šanci vést šťastný a zdravý život a stát se zodpovědnými a aktivními občany.
Metodika	Jako vodítko je použita Úmluva OSN o právech dítěte (UNCRC), přičemž ocenění "Škola respektující práva" se uděluje poskytovateli vzdělávání, který tato práva uplatňuje v praxi. Pokud jde o přizpůsobení této strategie pro sektor předškolního vzdělávání a péče, ředitelka programu Frances Bestleyová uvádí, že "ačkoliv to tak možná nevypadá, věci, kterými se [pedagogové] zabývají, jsou velmi podobné. Předškolní vzdělávání a péče jsou mnohem více zaměřeny na dítě než na učební osnovy, takže některé věci jsou ve skutečnosti jednodušší". V rámci tohoto sektoru je kladen větší důraz na to, aby dospěli rozuměli Úmluvě a aby děti dokázaly o věcech mluvit způsobem přiměřeným jejich věku. Například: "Mám právo na bezpečí, mám právo se učit, mám právo si hrát, mám právo na jméno" atd.

Metodika	Hodnotitelé ocenění pozorují zaměstnance předškolního vzdělávání a péče při jejich interakci s dětmi, o které se starají, a také sledují jejich přípravu hodin. Poskytovatelé vzdělávání obdrží bronzovou, stříbrnou nebo zlatou cenu podle toho, do jaké míry je Úmluva OSN o právech dítěte zakotvena v jejich službách. Po obdržení ocenění je jeho platnost tři roky a poté musí být středisko reakreditováno.
Dopad	V roce 2021 navštěvuje více než 1,6 milionu dětí ve Spojeném království "Rights Respecting School" a téměř 5 000 škol v celém Spojeném království se o tuto cenu uchází. Jak zdůrazňuje ředitel programu, "existuje mnoho důkazů o tom, že povědomí o odlišnostech začíná [u dětí] poměrně brzy, takže je třeba se na něj v předškolním vzdělávání a péči zaměřit". Ocenění pomáhá vedoucím pracovníkům v předškolním vzdělávání vytvářet prostředí, v němž jsou respektována práva všech bez ohledu na vnímané rozdíly.
Závěr	Děti jsou šťastnější, zdravější, cítí se bezpečněji, mají lepší vztahy a jsou aktivnější, pokud jsou jejich práva respektována. Poskytovatelé předškolního vzdělávání a péče mají tendenci uplatňovat přístup zaměřený na dítě. Úmluva UNCRC se zaměřuje na to, aby děti byly na prvním místě. Poskytovatelé předškolního vzdělávání a péče proto mohou pozitivně ovlivňovat děti, které navštěvují jejich střediska, a podporovat je v tom, aby uznávaly a respektovaly práva druhých. Některá práva jsou však velmi složitá a může se zdát, že je obtížné je mladším dětem zprostředkovat. Poskytovatelům předškolního vzdělávání a péče však doporučujeme, aby se zaměřili na témata, která budou mít pro děti v daném vývojovém věku největší smysl. Různá témata lze řešit v různých obdobích. Jak uvedl jeden z učitelů, který je uveden na internetových stránkách ceny, "práva jsou kontextem pro veškerou naši práci - poskytují rámec pro celou skládačku".
Kontakt	Rights Respecting Schools (UNICEF UK), London, United Kingdom Webové stránky: https://www.unicef.org.uk/rights-respecting-schools/the-rrsa/ Kontaktní osoba: Frances Bestley, Ředitel programu email: francesb@unicef.org.uk

Schools OUT UK

Organizace Schools Out UK ve spolupráci s organizací Proud Trust připravila řadu plánů výuky, které představují témata LGBTQ způsobem přiměřeným věku dětí navštěvujících zařízení předškolního vzdělávání a péče.

Cílové skupiny	Děti; rodiče; učitelé/školitelé; vedoucí pracovníci předškolního vzdělávání a péče.
Zaměření	Školení zaměstnanců, zvláštní ustanovení pro zlepšení rovnosti v oblasti inkluzivního přístupu v předškolním vzdělávání a péči - kampaně, zavádění inovativních služeb/nástrojů, návrh kurzů, opatření ke zlepšení poskytování služeb.
Cíle	Schools Out UK usilují o rovnost, bezpečnost a viditelnost všech leseb, gayů, bisexuálů a transsexuálů již od roku 1974. V současné době neexistuje ve Velké Británii žádná jiná organizace, která by tuto širokou a různorodou komunitu podporovala v dosažení tak širokého, ale jednoduchého klíčového cíle.
Metodika	Byly vytvořeny materiály pro výuku, které umožňují poskytovatelům předškolního vzdělávání a péče snadno začlenit témata související s rozmanitostí do každodenní výuky. Jeden z plánů lekcí se zdánlivě zaměřuje na barvy, ale co je důležité, slouží jako základ pro rozbití genderových stereotypů, např. modrá pro chlapce a růžová pro dívky. Jiný plán lekce seznamuje malé děti s různými druhy rodin a rodinných struktur. Tento materiál se zaměřuje na stereotypy a mylné představy, ale zabývá se také diskriminací a podporuje přijetí a porozumění vůči různým rodinám bez ohledu na kulturu nebo víru, sexuální orientaci, rasu, pěstounství/adopci atd.
Dopad	Schools OUT UK se podílí na výzkumu, debatách a tvorbě učebních osnov týkajících se problematiky LGBTQ. Spolupracuje s Ministerstvem školství, OFSTED, Komisí pro rovnost a lidská práva, místními úřady a akademiemi, učitelskými a jinými odborovými svazy a dalšími relevantními subjekty ve vzdělávacím systému. Zdroje pro výuku ve třídách, které jsou zde uvedeny, mají proto velkou platformu a potenciál pro transformaci předškolního vzdělávání a péče v celém Spojeném království.

Závěr

Tyto plány lekcí vybízejí poskytovatele předškolního vzdělávání a péče k tomu, aby přehodnotili své stávající metody začleňování rovnosti a rozmanitosti do své praxe. Sue Sandersová, předsedkyně organizace Schools Out UK a zakladatelka Měsíce historie LGBTQ, vytvořila termín "usualising", protože "koncept normality a normalizace je značně problematický. 'Normální' obvykle znamená bílý, heterosexuální, zdravý atd. Plány hodin uvedené na webových stránkách se zdroji pro výuku se týkají usualizace, tj. bezproblémového začlenění témat LGBTQ do něčeho jiného, na co se díváte".

Kontakt

Schools OUT UK, London, United Kingdom
Webové stránky: <http://www.schools-out.org.uk/>
Kontaktní osoba: Sue Sanders, Předsedkyně
email: chairs@schools-out.org.uk

INSPIRATIVNÍ
PŘÍKLADY DOBRÉ
PRAXE Z JINÝCH
EVROPSKÝCH ZEMÍ

BELGIE

ELMER, BRUSEL - OTEVŘENÉ DVEŘE A OTEVŘENÁ MYSL

Elmer nabízí vysoce kvalitní a dostupnou péči o děti pro různé ohrožené rodiny. Navrhuje přitom možnosti vzdělávání a zaměstnání pro rodiče a buduje různorodou pracovní sílu v oblasti předškolního vzdělávání a péče.

Cílové skupiny	Děti od 0 do 3,5 let a jejich rodiče z různých zemí (53 různých zemí původu). Učitelé a studenti pedagogických fakult s různých zemí (26 různých zemí původu) a různými mateřskými jazyky.
Zaměření	Dostupné a flexibilní služby předškolního vzdělávání a péče ve čtyřech bruselských čtvrtích.

Cíle	Elmer, skupina středisek péče o děti, která působí ve znevýhodněných oblastech Bruselu, vznikla před 25 lety jako projekt nevládní organizace EVA, která organizuje místní služby kombinující zaměstnávání a vzdělávání cílových skupin a služby pro místní komunitu. V případě Elmeru se jedná o vysoce kvalitní a dostupnou službu péče o děti se zaměřením na rodiče v obtížné situaci; Elmer se zároveň snaží oslovit sociokulturně i ekonomicky smíšenou skupinu rodin. Hlavním důvodem zřízení služby bylo oslovit rodiče, kteří plánují dokončit školní docházku, ale nemají přístup k péči o děti, rodiče, kteří si náhle našli práci, nebo rodiče v krizových situacích. Elmer se specializuje na flexibilní a krátkodobou péči o děti.
Metodika	Elmer má čtyři střediska v částech Bruselu, které obývají rodiny s nižším socioekonomickým statusem. Všechna centra sdílejí společnou vizi a hodnoty, které určují náplň každodenní práce s rodinami a dětmi. Jeden z odborníků péče o děti to formuluje takto: "Jsem hrdý na naši pedagogickou vizi; potěšení a experimentování dětí je v naší praxi ústřední a dává příležitost znevýhodněným dětem.

Metodika

Pomáhá jim rozšířit jejich zkušenosti, což jim může pomoci v pozdějším životě. Rodiče zde tímto způsobem nacházejí druhou rodinu, stejně jako já".¹

Elmer poskytuje rodičům možnost absolvovat školení pro pracovníky v oblasti péče o děti a najít si zaměstnání. Zaměstnanci jsou často rekrutováni ze skupiny rodičů. "Učitelé ve výcviku" absolvují dvouletý vzdělávací program, aby se stali kvalifikovanými pracovníky denní péče o děti, přičemž kombinují jeden den v týdnu ve třídě a ostatní ve službě. Někteří pokračují v získávání bakalářského titulu a stávají se zaměstnanci, kteří vedou ostatní spolupracovníky. Tento vzdělávací program je jistě faktorem úspěchu a v důsledku toho i rozmanitosti týmu. Díky této kombinaci má společnost Elmer zaměstnance, kteří hovoří množstvím jazyků, a s různými zkušenostmi. Tato rozmanitost pomáhá navázat kontakt s rodinami, které se nacházejí ve složitých životních situacích.

Zaměstnanci společnosti Elmer jsou angažovaní a proaktivní s jasným důrazem na respektování různorodosti, v prostředí bez předsudků, které posiluje svobodnou výměnu názorů a spolupráci mezi zaměstnanci a rodiči. Klíčová je podpora ze strany Ministerstva práce a sociální ekonomiky vlády, které oskytují potřebné prostředky, aby bylo možné zaměstnat rodiče jako skutečné zaměstnance s platem a dalšími výhodami, které rodinám zaručují jistotu příjmu.

Střediska Elmer používají k hodnocení kruh kvality (PDCA). Součástí jejich práce je neustále interní hodnocení. Hodnocení se provádí formálně i neformálně. Společnost Elmer neustále hledá způsoby, jak se zlepšovat. Do procesu jsou zapojeni rodiče, spolupracovníci i děti. Vzhledem k tomu, že děti jsou malé (0-3,5 roku) a jejich mateřský jazyk se často liší od "jazyka výuky", provádí se pozorování, které se následně využívá k formulaci opatření ke zlepšení. Externí hodnocení provádí inspekční služba vlády.

¹ Sharmahd, N., Peeters, J., Van Laere, K., Vonta, T., De Kimpe, C., Brajković, S., Contini, L., Giovannini, D., & Vanblaere, B. (2017). Transforming European ECEC services and schools into professional learning communities: drivers, barriers and ways forward NESSETII. Luxembourg, Publication Office of European Union . Doi 10 .2766/74332.

Dopad

Elmer každoročně vypracovává zprávu, v níž hrají velkou roli výpovědi rodičů a učitelů. Rodiče zdůrazňují, že se cítí být vítáni, respektováni, podporováni a motivováni k účasti na životě centra mnoha různými způsoby. Někteří také zmiňují, že pobyt v některém ze středisek Elmer je přiměl změnit svůj postoj k denní péči. Učitele a vedoucí ve středisku vnímají jako starostlivé, otevřené a kompetentní. Totéž si myslí i učitelé. Jejich hlasy jsou vyslyšeny a nápady jsou brány v úvahu.

Závěr

Práce v rozmanitém týmu pro rozmanité rodiče a děti je jedinečná a nesmírně obohacující. Každý den může člověk poznat nové pohledy na věc, nikdy není jediná pravda.

Kontakt

Elmer vzw, Brussels, Belgium
Webové stránky: www.elmer.be
Kontaktní osoba: Anne Lambrechts, Ředitelka
email: anne.lambrechts@elmer.be

PRACOVNÍCI PRO PODPORU RODINY

Pracovníci pro podporu rodiny jsou významným zdrojem pro budování důvěry mezi zranitelnými rodinami a službami předškolního vzdělávání a péče a přinášejí nové perspektivy a otevřenost vůči rozmanitosti v organizacích předškolního vzdělávání a péče.

Cílové skupiny	Zranitelné rodiny s dětmi ve věku 0-3 let (žijící v chudobě a/nebo z migrantského prostředí) a střediska předškolního vzdělávání a péče.
Zaměření	Podpora rodiny v prvních 1000 dnech života.

Cíle	Vlámská agentura pro sociální péči, veřejné zdraví a rodinu (Kind en Gezin) tuto praxi iniciovala a v současné době ji stále provozuje. Projekt začal jako nápad matek, které žily v chudobě nebo byly jiným způsobem zranitelné. Záměrem bylo přizvat tyto matky ke spolupráci s týmem odborníků, kteří se starají o ohrožené rodiny. Začalo to deseti matkami, které byly proškoleny o tom, jak překonat vlastní situaci a rozpoznat vyloučení, aby mohly podpořit další rodiny. Jako odbornice z praxe mohly tyto matky následně podpořit pečovatelky v jeslích v přístupu k rodičům, ukázat jim, jak mluvit se zranitelnými rodinami, a poradit jim. V té době představovaly mezičlánek mezi pečovatelkami v jeslích a rodinami.
Metodika	Pracovníci pro podporu rodin sami pocházejí ze zranitelných skupin, což jim pomáhá navázat vztah s rodinami, kterým pomáhají. Představují také užitečný zdroj informací pro zastupitele, kteří se zabývají potřebami zranitelných skupin. Jeden z hlavních úspěchů této praxe spočívá v tom, že v průběhu let se přístup pečovatelek navštěvujících rodiny hodně změnil, staly se otevřenějšími potřebám rodin, dokážou více naslouchat tomu, jak se rodiny cítí, co pro ně znamená být otcem a matkou atd.

Metodika

Praxe rozšířila perspektivu mnoha lidí. Zejména když se odborníci necítí dobře při jednání se zranitelnými rodinami, mohou se spolehnout na pracovníky podpory rodiny. Spolupráce je přizpůsobená potřebám a tempu jednotlivých rodin.

Je důležité, aby sami pracovníci podpory rodiny jako skupina měli příležitost k výměně zkušeností. Pracovníkům podpory rodin, kteří se necítí dostatečně kompetentní, je obvykle nabídnuto školení na pracovišti, aby mohli reflektovat své vlastní postupy a zkušenosti a jak je mohou využít ve službě.

Tato praxe se zatím realizuje 25 let a bylo provedeno několik hodnocení s cílem zlepšit službu a definovat roli pracovníka podpory rodiny. Jedná se o průběžné hodnocení, a to nejen pracovníků podpory rodiny, ale i dalších rolí uvnitř agentury. V minulosti se vyskytly případy, kdy byli na tuto práci najati nesprávní lidé. Proto nyní probíhá interní hodnocení, jehož cílem je dohodnout se s personálním oddělením na kritériích, která se mají používat při přijímání nových pracovníků podpory rodiny, a jasněji vysvětlit úlohu této funkce uvnitř agentury Child and Family.

Dopad

V současné době pracuje v organizaci Child and Family 75 pracovníků pro podporu rodiny. Každý místní multidisciplinární tým má pracovníka pro podporu rodiny (nejméně jednoho, někdy 3-4). Zpočátku byli pracovníci na podporu rodiny převážně belgické národnosti nebo to byli interkulturní mediátoři pocházející převážně z Maroka a Turecka. Nyní s rostoucí rozmanitostí jsou mezi nimi také Chorvaté, Černohorci, Italové, Argentinci a další národnosti. Jsou zde také pracovníci s romským původem. Všichni mají osobní zkušenosti se sociálním vyloučením.

Od roku 2004 se pracovníci pro podporu rodiny spojili s interkulturními mediátory, kteří navazují kontakty s rodinami. Jejich funkce se v průběhu času měnila. Na začátku pracovali společně s pečovateli. Nyní získali rovnoprávné postavení v týmech složených z více odborníků a jsou ve své práci samostatnější, takže mohou s rodinou pracovat samostatně. V posledních několika letech je každé rodině na dobu 3 let přidělen "společník", který se rodině věnuje a podporuje ji. Doprovodem může být i pracovník pro podporu rodiny.

Dopad

V průměru má místní tým v regionu asi 1000 novorozenců, které podporuje po dobu 3 let. Pracovníci pro podporu rodiny pracují přímo s rodinou a také zastávají roli poradce v oblasti chudoby a migrace pro kolegy, kteří na rodiny dohlížejí. Díky této praxi se rodiny a děti cítí lépe pochopeny a nejsou odsuzovány, protože je pro ně snazší vybudovat si důvěru k pracovníkovi podpory rodin, který rozumí jejich situaci. Tímto způsobem se buduje důvěra mezi organizací Child and Family (která je u některých ohrožených rodin vnímána s nedůvěrou kvůli své kontrolní a preventivní roli týkající se zneužívání dětí) a rodinami.

Závěr

"Myslím si, že postavení pracovníka pro podporu rodiny jako člena týmu, který je placen za svou práci stejně jako ostatní členové týmu, je velmi důležité".
Pokud je cílem zapojit lidi ze zranitelných skupin, je třeba jim nabídnout dobrou pozici, protože jsou stále ve velmi zranitelné situaci. Například mohou být kvůli své zranitelné situaci nemocní častěji než ostatní a na delší dobu. Je tedy důležité nabídnout jim dobrou pozici v organizaci a zorganizovat strukturální podporu, na kterou se mohou spolehnout. To znamená přijmout rozmanitost v širším slova smyslu, přijmout lidi ve zranitelných situacích tím, že jim nabídneme možnost účastnit se, být nositeli změn a cítit, že je o ně postaráno. Pracovníci pro podporu rodiny v organizaci Child and Family mají kolem sebe síť odborníků, kteří si jejich práce nesmírně váží.

Kontakt

Kind en Gezin (Child and Family), Belgium
Webové stránky: <https://www.kindengezin.be/over-kind-en-gezin/organogram/lokale-teams/default.jsp>
Kontaktní osoba: Kathy Jacobs, Policy Officer
email: kathy.jacobs@kindengezin.be

SOUŠEDSTVÍ JAKO ZRCADLO PRO VYTVÁŘENÍ INKLUZIVNÍCH SLUŽEB

Inovativní praxe: Inovativní způsoby podpory, začleňování a uplatňování rozmanitosti v místních zařízeních předškolního vzdělávání a péče.

Cílové skupiny	Všichni: děti, rodiče, odborníci, komunity.
Zaměření	Nové šance v předškolním vzdělávání a péči. Sousedství.

Cíle

Program byl zaveden před dvěma lety městem Gent za finanční podpory Nadace krále Baudouina a Evropských sociálních fondů (ESF).

Hlavní myšlenkou programu je zpřístupnit předškolní vzdělávání a péči všem a přeměnit zařízení předškolního vzdělávání a péče v místa, kde je místní komunita vítána a oceňována.

Městský úřad v Gentu začal s analýzou situace ve svých 25 čtvrtích, zamyslel se nad stávající přístupností a inkluzí a snažil se najít řešení, jak rozvíjet větší respekt k rozmanitosti. Zaměřil se na čtvrti jako na potenciálního spojence, kde mohou lidé, kteří v nich žijí, podnikat pozitivní kroky v oblasti rozmanitosti.

Program je realizován na místní úrovni, přičemž klíčovým prvkem přístupu je vybrané prostředí v sousedství. Městský úřad v Gentu přeměnil místní střediska předškolního vzdělávání a péče na zařízení s otevřenými dveřmi, která jsou kdykoli během dne přístupná komunitě v sousedství. To znamená, že jsou přístupní i pracovníci péče o děti.

Díky projektu ESF je lidem, kteří hledají práci, nabídnuta možnost zapojit se do týmu, získat finanční podporu a spojit zkušenost být rodičem a studentem zároveň. Tento inovativní způsob pohledu na rodiče jako na potenciální spolupracovníky představuje změnu paradigmatu a vytváří šance pro segregované skupiny, aby se velmi vstřícným způsobem zapojily do pracovního procesu a aby se zařízení předškolního vzdělávání a péče stala zrcadlem prostředí, ve kterém se nacházejí.

Cíle	Díky podpoře poskytované Nadací krále Baudoina získávají rodiče, kteří se zapojí do vzdělávacího programu, dodatečnou finanční podporu (zápis je zdarma, studijní materiály jsou zdarma, poplatky za péči o dítě jsou prominuty, sociální dávky a status zaměstnání jsou zachovány) a mentoring. Mentoři jsou koučové a poradci, kteří pomáhají rodičům reorganizovat jejich život a domácnost a vytvářejí příležitosti ke studiu a získání zaměstnání.
Dopad	Program zatím přinesl výhody jak pro zapojené rodiny (více pracovních příležitostí, větší začlenění atd.), tak pro komunitu v sousedství. U dětí podpořil silný pocit sounáležitosti. Rodiče, kteří se programu účastní, se stávají aktivními protagonisty ve střediscích předškolního vzdělávání a péče, což pěstuje vzájemný respekt mezi nimi a odborníky, kteří ve střediscích pracují. Děti tuto spolupráci, komunitní porozumění a vazby prožívají a cítí, že patří do společenství lidí, kteří se o ně starají. V důsledku toho byla zaznamenána zvýšená účast dětí na předškolním vzdělávání a péči, a to jak kvantitativní, tak kvalitativní. Zařízení předškolního vzdělávání a péče zapojená do programu vypadají jako místa, kde je možné změnit svět. Proběhla evaluace programu. Někteří rodiče z programu odstoupili, někteří z nich se rozhodli absolvovat alternativní vzdělávání. I když to může trvat déle, protože přizpůsobit se systematizovanému světu nemusí být pro některé lidi snadné, byly zaznamenány úspěšné výsledky. Je to především díky skvělému koučování. Zásadní jsou interdisciplinární přístupy. Aby bylo předškolní vzdělávání a péče skutečně rozmanité, je třeba se podívat na to, co existuje v okolí, a zrcadlit to. V situacích, kdy otevřené, inkluzivní a dostupné předškolní vzdělávání a péče není řešením, je třeba pochopit, jak rodiny podpořit. Klíčové je rozvíjet způsoby spolupráce se všemi místními aktéry v sousedství. Rozmanitost v oblasti předškolního vzdělávání a péče znamená spolupráci s místní komunitou, její zapojení a vytváření vazeb mezi různými službami (typická práce a meziodvětvová spolupráce). I když je k tomu potřeba vynaložit značné úsilí, rozmanitost činí věci jednoduššími, zábavnějšími, prosperujícími a organizace předškolního vzdělávání a péče činí silnějšími.

Kontakt

The Municipality of Ghent, Flanders, Belgium

Webové stránky: <https://stad.gent/en>

Kontaktní osoba: Lieve De Bosscher, Director of the Child-care Department of the City of Ghent

email: lieve.debosscher@stad.gent

CHORVATSKO

PROFESNÍ VZDĚLÁVACÍ KOMUNITY PRO KVALITU A ROZMANITOST

Změna převládajícího chápání profesního rozvoje a odborné přípravy se zaměřením na vzájemné učení prostřednictvím dialogu, individuálních a skupinových úvah a kladení kritických otázek týkajících se rozmanitosti a rovnosti v předškolním vzdělávání a péči.

Cílové skupiny	Pedagogové, celý sektor předškolního vzdělávání a péče.
Zaměření	Inovativní praxe: Zlepšování rovnosti v rámci rozmanitosti v předškolním vzdělávání a péči prostřednictvím demokratické formy profesního rozvoje a učení se s kolegy a od kolegů.

Cíle	Hlavními cíli jsou: ■ podporovat reflektivní výuku a práci s dětmi. ■ podpořit skupinovou reflexi pedagogů s cílem hluboce a kriticky pochopit rozmanitost a rovnost a způsoby, jak je zlepšit v praxi předškolního vzdělávání a péče. ■ povzbudit pedagogy v oblasti předškolního vzdělávání a péče k zavádění inovativních postupů.
Metodika	Shromáždění pedagogů v týmech samo o sobě nezaručuje, že se z nich stane profesní učící se komunita (PLC). Aby se tak stalo, měli by pedagogové sdílet přesvědčení a postoje, vysokou míru důvěry v otevřenou komunikaci, vzájemný respekt k lidem a různým perspektivám a názorům a ochotu zapojit se. Kromě toho je nutné, aby sdíleli přesvědčení, že mají autoritu a moc činit důležitá rozhodnutí a vytvářet změny. Otevřená akademie Step by Step (OA SbS) v Chorvatsku vytvořila PLC pedagogických pracovníků na základních a mateřských školách. OA SbS vyškolila více než sto facilitátorů, odborníků z oblasti předškolního vzdělávání a základních škol, kteří poté organizovali PLC ve svých školách a školkách. Stávající možnosti profesního rozvoje pedagogů v Chorvatsku byly transformovány na PLC tým, že se více zaměřily na sílu pedagogů, jejich spolupráci, společnou vizi a reflexi. Rámcem pro diskusi o kvalitě a prostoru pro zlepšování praxe jsou Zásady kvality Mezinárodní asociace Step by Step (ISSA) "Kompetentní pedagogové 21. století".

Metodika

OA SbS koordinovala realizaci PLC. Setkání PLC jsou organizována nejméně jednou měsíčně se stabilní skupinou pedagogů a trvají přibližně dvě hodiny. Během setkání používají členové PLC dokument "Kompetentní pedagogové 21. století" jako podnět k rozhovorům, jejichž cílem je rozvíjet společné chápání kvalitní praxe předškolního vzdělávání. Na každém setkání členové PLC plánují další kroky ve své praxi. Tyto kroky každý člen představí na setkání, zatímco ostatní mají možnost klást otázky. Tento proces schůzek PLC umožňuje pedagogům budovat svou praxi na základě kritického myšlení a vzájemného učení. PLC umožňují pedagogům nahradit rutinní výuku reflektivním vyučováním, které je nezbytné pro inkluzivní přístup. Rutinní praxe nebo rutinní výuka je vedena především impulzivními reakcemi, tradicemi a autoritami. To znamená, že pedagogové se snaží řešit problémy nebo pracovat s dětmi na základě "kolektivního kodexu" ("Takhle to děláme MY"). Naproti tomu při reflektivní výuce pedagog aktivně, vytrvale a pozorně reflektuje každé přesvědčení nebo postup, rozpoznává spravedlivý a poctivý přístup ve vlastní třídě nebo na úrovni instituce či politiky a reaguje na něj.

Při zapojení do PLC navíc pedagogové rozvíjejí dovednosti a znalosti, které jsou klíčové pro práci v otázkách rozmanitosti, rovnosti a sociální spravedlnosti. Účast v PLC dává pedagogům možnost mluvit a předkládat dětem, rodičům, rodinám a komunitám hodnoty, které chtějí učit ostatní. Rozvíjejí demokratické hodnoty, jako je rovnost, respekt k rozmanitosti a právo na účast; učí se, jak pracovat s ostatními respektujícím způsobem; cítí se oprávněni stát se aktéry změny a vystoupit z tradiční role pedagoga (zastávají se marginalizovaných a vyloučených dětí a dávají jim hlas); rozvíjejí a uplatňují kulturu naslouchání, oceňují otázky a kritickou reflexi. To umožňuje zkoumat různé hodnoty a perspektivy; a učí se hodnotě různých pohledů.

Dopad	Od roku 2012 OA Sbs proškolila více než 150 vedoucích PLC, kteří oslovili více než 750 učitelů (např. předškolních, základních škol, předmětových učitelů, psychologů a pedagogických koučů). Většina z nich se tomuto druhu práce věnuje dodnes. Interní hodnocení ukázalo, že podle učitelů mateřských škol (zpráva NESET II): ■ PLC mají pozitivní vliv na duševní pohodu dětí a jejich učení tím, že zlepšují kompetence pedagogů. K tomu dochází budováním společného chápání kvalitní praxe, výměnou názorů, reflexí a zlepšováním každodenní praxe. ■ PLC pozitivně ovlivňují motivaci učitelů tím, že jim poskytují autonomii při plánování vlastního profesního rozvoje, což jim dává možnost zavádět změny do vlastní praxe a zlepšuje jejich vnímání vlastních kompetencí a sebehodnocení. ■ PLC mají pozitivní vliv na institucionální (předškolní/školní) úrovni tím, že zlepšují atmosféru v instituci a budují společnou vizi kvality a jednoty.
Závěr	Klíčovou hodnotou organizace je podpora inkluzivního přístupu ve službách. Přesvědčení, že bez rovnosti není kvality, umožňuje učitelům podporovat každé dítě. K rozvoji PLC a skutečnému zažití změn v praxi je zapotřebí čas. Pozitivní vliv je viditelný a udržitelný již po několika letech zavádění PLC. K zajištění zlepšení kvality jsou zapotřebí nejméně dva až tři roky.
Kontakt	Open Academy Step by Step, Zagreb, Croatia Webové stránky: www.korakpokorak.hr Kontaktní osoba: Sanja Brajković, Director email: sanja@korakpokorak.hr

HLADKÝ PŘECHOD ROMSKÝCH DĚTÍ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLU

Poskytování příležitostí romským dětem pro snazší přechod na základní školu. Zařazením do předškolního vzdělávání a péče jeden rok před nástupem do základní školy je tato intervence připravuje na školní docházku.

Cílové skupiny	Romské a chorvatské děti, šestileté, rok před začátkem základní školy.
Zaměření	Inovativní praxe: Přípravný program organizovaný obcí jeden rok před zahájením školní docházky je bezplatný.

Cíle	Podle chorvatského zákona by obce měly organizovat předškolní program jeden rok před zahájením povinné školní docházky. Měly by jej organizovat na základních školách a mobilizovat především děti ze zranitelných a vyloučených skupin, aby se programu účastnily, naučily se jazyk a získaly znalosti a dovednosti potřebné pro školní docházku. Obce však nemají tuto povinnost a děti se tohoto programu nemusí účastnit. V obci Orehovica se kromě výše uvedených cílů zaměřují především na podporu začleňování všech dětí, působení proti diskriminaci a prosazování rovnosti a zároveň na podporu sociální soudržnosti a prevenci sociální marginalizace romské komunity. Cíl programu vychází z humanistické koncepce rozvoje a Národní strategie integrace Romů, které prosazují zajištění rovných příležitostí romských dětí ve vzdělávání a podporu sociální integrace Romů při respektování práv menšin a práva na rovnost.
Metodika	V Chorvatsku navštěvuje předškolní vzdělávání jen velmi malé procento romských dětí, které nemají možnost připravit se na školní docházku a poznat své chorvatské vrstevníky. Rozdíl ve výsledcích mezi romskými a neromskými dětmi je od samého počátku značný a v průběhu času se zvětšuje.

Metodika

S cílem podpořit romské děti a odstranit tento rozdíl zavedlo Ministerstvo školství možnost, aby obce organizovaly předškolní programy, a to rok před zahájením školní docházky.

V Základní škole Orehovica převládá názor, že toto opatření samo o sobě nepřinese očekávané výsledky, pokud se k začleňování a přípravě dětí nepřistupuje s respektem.

Ve své práci se zaměřují na kvalitu praxe a mobilizaci místní komunity. Úzce spolupracují s místními nevládními organizacemi, místními a regionálními samosprávami. Realizace programu je také úzce propojena s dalšími aktivitami v místní komunitě, např. s ECEC Play Hub, workshopy s rodiči a různými dalšími aktivitami.

Vzhledem k vysoké kvalitě programu se jim podařilo získat do své skupiny chorvatské děti ze soukromých mateřských škol, takže tento program realizují ve smíšených skupinách romských a chorvatských dětí. Tímto způsobem se zvýšila efektivita práce.

V souladu s Národním programem pro Romy a Akčním plánem Dekády romské inkluze pro Međimurje se od roku 2010 se realizuje 5,5hodinový předškolní program po celý školní rok. Je financován Ministerstvem školství a vědy a okresem Međimurje a pro všechny účastníky je bezplatný.

Bohužel se jedná o program projektového typu (od září do června), takže není zajištěna návaznost pro zaměstnané pedagogy. V projektu nepracují žádní romští asistenti, ale ve spolupráci se základní školou práci v mateřské škole pravidelně podporují dva romští asistenti. Aby mohli dětem pomáhat s výukou chorvatského jazyka, naučili se pedagogové základy chorvatského jazyka, který je pro děti velmi důležitý.

Přestože zapojení romských rodičů do aktivit není finančně plánováno, program s nimi spolupracuje, protože jejich zapojení je pro proces začleňování Romů klíčové.

Dopad

Ministerstvo školství a vědy, Međimurský okes a školy průběžně sledují údaje o vzdělávání Romů a v posledních deseti letech zaznamenaly velký pokrok. Romští a chorvatští rodiče vyjadřují velkou spokojenost s programem a jsou spokojeni s integračním přístupem. Bohužel narážejí na administrativní překážky, protože statistiky vyžadují samostatné údaje, které jsou později neodborně interpretovány.

Dopad	Již několik let jsou všechny šestileté romské děti (přibližně třicet dětí ročně) zařazeny do předškolního programu. Pokrok je patrný s samotným programem, stejně jako je patrné následné snadnější zvládnutí učiva první třídy. Nejpresnějším ukazatelem je počet romských dětí přijatých na střední školy. Více než 80 % romských žáků, kteří prošli programem, nastupuje na střední školu po osmé třídě.
Závěr	Zařazení romských dětí do kvalitních předškolních programů je nejúčinnějším způsobem, jak je začlenit do vzdělávacího systému. Bylo by dobré, aby děti chodily do předškolního vzdělávání alespoň tři roky před nástupem do školy, ale v praxi tomu tak není. I když má kraj zájem, celostátní úroveň politiky na to nereaguje. Velmi důležité je zapojení rodičů a komunity a také kontinuita - je potřeba zajistit udržitelnost všech programů po dobu alespoň několika let.
Kontakt	Základní škola Orehovica, Medjimurje, Croatia

NĚMECKO

PŘEKLENUTÍ ROZMANITOSTI: PROGRAM PRO DĚTI V RANÉM VĚKU

"Překlenutí rozmanitosti" je oficiální program předškolního vzdělávání ve spolkové zemi Berlín, který je určen pro přibližně 175 000 dětí ve věku od 1 do 6 let (přibližně 45 000 dětí nemluví doma německy).

Cílové skupiny	Všechny děti, včetně dětí migrantů a uprchlíků, dětí se speciálními potřebami, rodiče, učitelé/školitelé, vedoucí pracovníci předškolního vzdělávání a péče, odborníci v oblasti inkluze, politici.
Zaměření	Vzdělávací i organizační politika/normy (požadavky na kvalitu vzdělávací praxe); vzdělávání zaměstnanců: pro počáteční i další vzdělávání; je závazné pro všechna střediska předškolního vzdělávání a péče v Berlíně (cca 2700 v roce 2021).

Cíle	Program v roce 2003 zadalo berlínské ministerstvo školství a v roce 2004 se stal oficiálním programem pro předškolní vzdělávání. V roce 2014 byl aktualizován a bylo posíleno zaměření na vzdělávání v oblasti rozmanitosti. Před rokem 2004 neexistoval žádný závazný státní program předškolního vzdělávání a péče pro celé město, které se navíc stále muselo vyrovnávat s téměř 45 lety rozdělení pod dvěma velmi odlišnými politickými systémy. Zatímco v západní části města byla rozmanitost věnována určitá pozornost, ve východní části byl tento aspekt vesměs zanedbáván. Konkrétní cíle programu: ■ Poskytnout společný vzdělávací a koncepční rámec pro předškolní vzdělávání v Berlíně. ■ Poskytnout všem malým dětem, které navštěvují služby předškolního vzdělávání a péče, rovné a spravedlivé příležitosti k učení, poznávání a socializaci s vrstevníky ■ Stanovit požadavky na kvalitu odborníků pro provádění interního a externího hodnocení.
Metodika	Jak je program realizován? Program je realizován prostřednictvím berlínského Rámce kvality pro předškolní vzdělávání, který každému středisku ukládá povinnost pravidelně provádět interní hodnocení a jednou za pět let také externí hodnocení.

Metodika

Rámec byl zaveden v roce 2006 a od té doby se v něm intenzivně pracuje. Dodržování Rámce kvality sleduje a vyhodnocuje Berlínský institut pro kvalitu v raném věku (BeKi).

Na jaké úrovni je implementován? Regionální, tj. berlínské; každá ze 16 spolkových zemí má odpovědnost za vlastní předškolní vzdělávání a péči.

Jaká opatření byla přijata? Neexistují žádné samostatné služby pro migranty/uprchlíky nebo děti z jiných zranitelných komunit. V případě dětí uprchlíků byly děti, jakmile rodiče získali status uprchlíka, zařazeny do běžné struktury služeb předškolního vzdělávání a péče. Dokud se status vyjasňoval, nabízely nevládní organizace a zákonné služby péče o děti tzv. odrazové programy, které poskytovaly služby v oblasti bezpečnosti a předškolní výchovy.

Jaké jsou hlavní silné stránky, výzvy a možná omezení?
SILNÉ STRÁNKY: žádné speciální služby pro "zvláštní" skupiny; týká se to dětí z různých jazykových a kulturních komunit; inkluzivní vzdělávání pro děti se speciálními potřebami v běžné struktuře služeb; existuje však asi 100 míst pro těžce postižené děti, které potřebují značnou péči ve specializovaných odděleních.

VÝZVY/OMEZENÍ: Mezi lety 2011 a 2020 bylo vytvořeno přibližně 50 500 nových míst. Podle prognózy z října 2020 bude do roku 2026 potřeba dalších 26 000 míst. Nedostatek míst je pravidelným jevem posledních pěti let, a to i přes masivní finanční investice.

Dopad

Podle Rámce kvality jsou týmy povinny provádět jednou až dvakrát ročně interní hodnocení, do kterého jsou zapojeni i rodiče. Veškeré externí hodnocení musí být konzultováno s rodiči buď prostřednictvím fokusních skupin, rozhovorů nebo dotazníků. Od roku 2021 se zohledňují i pohledy dětí. Tento postup je ve zkušebním období a očekává se, že od roku 2026 bude povinný. Materiály pro provádění interních hodnocení jsou k dispozici v angličtině na adrese https://beki-qualitaet.de/images/beki/Materialien_IE/Englische_Version/engl_internal-evaluation_Bridging_Diversity_web_version_sept_2020.pdf.

Dopad	Jaké jsou hlavní výstupy a výsledky? Systém, jehož prostřednictvím se neustále rozvíjí a sleduje kvalita; změny v systému (více dětí mladších tří let, více dětí s uprchlickou historií atd.) Program se dotkl přibližně 500 000 dětí od roku 2004 díky tomu, že jsou příjemci programu, a více než 50 000 odborníků díky tomu, že byli na základě programu vyškoleni. Jak se měří a zajišťuje kvalita? Prostřednictvím interního a externího hodnocení a souhrnných zpráv BeKi: https://beki-qualitaet.de/images/beki/Materialien_EE/BeKi-Gesamtbericht-zur-externen-Evaluation-1.-Zyklus-2010-2015_Web.pdf (pouze v němčině).
Závěr	Program předškolního vzdělávání bez pozitivního vnímání rozmanitosti je nemyslitelný. Cesta k inkluzivním službám může být dlouhá, ale stojí za to se o ni snažit. Do tohoto procesu je třeba aktivněji zapojit také vysoké školy.
Kontakt	The Berlin Institute for Quality in the Early Years (BeKi) at the International Academy Berlin for innovative Pedagogy, Psychology and Economics gGmbH (INA), Berlin, Germany Webové stránky: www.beki-qualitaet.de Kontaktní osoba: Henriette Heimgaertner, Former Managing Director (until 2020) (BeKi) email: heimgaertner@ina-fu.org

PORTUGALSKO

PROJEKT EMO ACTION

Projekt EmoAction získal národní cenu instituce BPI Infância - Fundação La Caixa, která projekt finančně podpořila.

Cílové skupiny	Děti (od 6 do 10 let); mládež (od 10 do 14 let); rodiče; učitelé; sociální pracovníci, psychologové, technici pro mládež a další spolupracovníci školy atd.
Zaměření	Školení v pěti pilířích emoční inteligence pro děti, mládež, rodiče a zaměstnance školy na podporu seberegulace, adaptability a socioemočních kompetencí.

Cíle	Projekt byl zahájen v roce 2016 organizací Psientifica s dětmi na základní škole. Hlavním cílem je rozvíjet sociálně-emoční kompetence dětí a mládeže a podporovat jejich sebevědomí, sebeovládání, motivaci, empatii a sociální kompetence prostřednictvím neformálního vzdělávání. Na přípravu intervence projekt využívá finanční prostředky z ocenění instituce BPI Infância - Fundação La Caixa a obec přispívá dalšími finančními prostředky na podporu pracovníků. Podle vedoucích projektu je projekt velmi snadno replikovatelný, jelikož je potřeba pouze proškolení pracovníky; všechny materiály, příručky, aktivity a další potřebné zdroje jsou již připraveny.
Dopad	Projekt zatím probíhá, takže tyto údaje zatím nejsou k dispozici. Je však určen přímo 1192 osobám. Kvalita je měřena předem připraveným hodnocením dopadu na základě Teorie změny (autoři Peter Rossi, Carol Weiss, Michael Quinn Patton e Huey Chen).
Závěr	Zpětná vazba bude k dispozici do konce školního roku. Očekává se zlepšení sebevědomí, sebekontroly, motivace, empatie a sociálních kompetencí u dětí, mládeže, rodičů a zaměstnanců školy, což umožní větší sociální začlenění a rozmanitost.

Kontakt

Psientífica – Associação para a Promoção e Desenvolvimento Social; Águeda, Portugal

Webové stránky: www.psientifica.org

Kontaktní osoba: Ana Isabel Moutas Ribeiro, Ředitelka

email: ana.moutas@psientifica.org

SLOVINSKO

VEŘEJNÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA RINGERAJA

Ocenění jedinečnosti každého dítěte a rodiny nehledě na sociální a kulturní zázemí.

Cílové skupiny	Děti od 11 měsíců do 6 let, rodiny, personál, vedení.
Zaměření	Inovativní postupy.

Cíle	Veřejná mateřská škola Ringaraja v obci Dobropolje ve Slovinsku působí pod veřejnou vzdělávací institucí Osno-vna Šola Dobropolje a přijímá děti od 11 měsíců do 6 let. Podle dostupných údajů je v rámci obce Dobropolje do mateřských škol zapsáno 94 % všech dětí ve věku 3-6 let a 70 % všech dětí ve věku 1-3 roky. Rozmanitost v mateřské škole je zprostředkována dětmi, rodiči a odborníky z různých sociálních a kulturních prostředí. Rozmanitost v mateřské škole se neomezuje pouze na sociální a kulturní zázemí, ale jde nad rámec této obecné definice a ve svých programech se zabývá jedinečností každé rodiny, oceňuje ji a uznává. Mateřská škola v minulých letech zvládla začlenit různé typy rodin (neúplné rodiny, rozšířené rodiny, pěstounské rodiny, kulturně smíšené rodiny atd.), děti uprchlíků a migrantů, romské děti, děti se speciálními potřebami, děti ohrožené chudobou, vícejazyčné děti atd. Ve své vizi se mateřská škola zavazuje umožňovat dětem soužití s přírodou, podporovat tvořivost, empatii a rané učení malých dětí v podpůrném, pečujícím a poutavém prostředí.
Metodika	Mateřská škola Ringaraja se řídí národním kurikulem, které je základem pro její práci. Flexibilita a otevřenost národního kurikula umožňuje mateřským školám ve Slovinsku přijímat prvky alternativních pedagogik a metodik. Proto mateřská škola Ringaraja začala již v roce 2009 zavádět metodiku Step by Step. V průběhu let si tento program zcela osvojila a nyní tvoří jádro její práce.

Metodika	Zaměstnanci mateřské školy sledují potřeby dětí a reagují na ně tím, že zjišťují jejich silné a slabé stránky, a snaží se profesně růst prostřednictvím komplexních možností průběžného profesního rozvoje v různých oblastech své práce. V posledních několika letech se profesní rozvoj zaměstnanců mateřských škol zaměřoval na inkluzi, demokratické hodnoty a respekt k rozmanitosti. Díky intenzivnímu a komplexnímu průběžnému profesnímu rozvoji, monitorování, profesním učícím se komunitám, koučování a supervizi mateřská škola pěstuje vysoce kvalitní programy. Tato mateřská škola je přesvědčena, že kvalitní programy lze zajistit pouze prostřednictvím trvalého profesního růstu, reflexe, hodnocení, participace a zapojení všech relevantních aktérů. Vynikající příklad zapojení různých aktérů, kteří hrají zásadní roli ve výchově, rozvoji a raném vzdělávání dítěte, ukazuje nedávná akce, při níž mateřská škola iniciovala proces plánování dlouhodobé strategie a vize, do něhož byli zapojeni rodiče, učitelé, místní komunita a odborníci z oblasti předškolního vzdělávání.
Dopad	Hodnocení každodenní praxe, programů, přístupů, technik a nástrojů představuje základ pro plánování v mateřské škole Ringaraja. V průběhu průběžného profesního rozvoje si odborní pracovníci v mateřské škole osvojili dovednosti v oblasti hodnocení své praxe a mohou si tak navzájem poradit a ohodnotit se. Prostřednictvím pozorování, monitorování a vzájemné profesní podpory a učení se mateřská škola hodnotí a reflektuje své programy a přístupy s cílem zlepšit praxi a dosáhnout kvalitních standardů předškolního zařízení, které se řídí zásadami demokratických hodnot, rozmanitosti a inkluze. Do procesu reflexe, hodnocení a plánování jsou kromě odborníků a expertů zapojeni také rodiče, rodiny a místní komunita. Hlavním výsledkem inkluzivního přístupu v mateřské škole Ringaraja je, že se děti, rodiče a rodiny cítí oceňovány, přijímány se vši svou jedinečností a dostává se jim potřebné podpory a povzbuzení. Různorodost v rámci mateřské školy i každé skupiny zároveň umožňuje ostatním dětem poznávat různé jazyky, kultury, styly oblékání, zvyky a víry. Budují tak inkluzivní a demokratickou společnost již od útlého věku.

Závěr

Přínosem služby zaměřené inkluzivní přístup je, že tým kolem dítěte roste profesně i osobnostně, což přispívá k tomu, že každé dítě, každá rodina může vyjádřit své potřeby, přispět a zapojit se.

Ředitelka zmíněné mateřské školy odpověděla na otázku, jak by měla vypadat inkluzivní mateřská škola, slovy: "... jako ta naše! *Otevřená, pozitivní, vřelá, respektující a inovativní*".

Kontakt

Kindergarten Ringaraja, Osnovna šola Dobropolje
Webové stránky: www.osdobropolje.si/ringaraja/
Kontaktní osoba: Ms. Cvetka Košir, Ředitel mateřské školy

diversITY

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.